

FILATELISTA

SAVEZ FILATELISTA SRBIJE

GODINA XXXVII

BROJ 202—203

APRIL 1986.

FILATELIST, časopis Saveza filatelista Srbije * izlazi dvaput godišnje * za članove Saveza filatelista Srbije časopis je besplatan, za ostale primerak 200 dinara * može se uplatiti opštom uplatnicom na žiro-račun broj 60806-678-11966 Savez filatelista Srbije Beograd, sa naznakom „za časopis”

Published twice a year by Union of Philatelist of Serbia, adress: 11001 Belgrade, POB 702, Yugoslavia * Annual subscription 8 US dollars * Our Bank account: 320020-02587 Beobanka, Belgrade, Yugoslavia

Izdavač: Savez filatelista Srbije, Beograd, Sremska 6/IV, poštanski pregradak 702, 11000 Beograd * Telefon (011) 638-751

Žiro račun: 60806-678-11966

Izdavački savez: Stevan Bačić, predsednik, dr Jovan Veličković, Miloš Jovanović, Nenad Kilibarda, dr Voja Mićović * Glavni i odgovorni urednik: Dragoljub Pavlović * Redakcioni odbor: prim dr Branislav Novaković, Vladimir Prikić, dr Dragoslav Đukanović, Vojislav Begović, Vojin Višacki, Dušan Glavonjić, Dragoljub Pavlović * Tehnički urednik: Radaš Vladislav * Štamparija Srboštampa, Dobračina 6-8, 11000 Beograd * Tiraž: 2500 primeraka.

U OVOM BROJU

Zašto kasni „Filatelista”	1
Hronika	1
Postupak prilikom podnošenja zahteva za izradu i upotrebu prigodnog poštanskog žiga	2
Božidar Jakac u filateliji (Slobodan M. Stefanović)	3
Prva poštanska marka u Srbiji 1866-1986. (Smiljana Senić)	7
Radnička dopisna karta iz 1943. godine (dr Mirko Caran)	9
Balkanfili X (prof.dr Jovan Veličković)	10
Uspeh Jugoslovenskih izlagača na Balkanfili X (prim.dr Branislav Novaković)	12
Prekid u saobraćaju putujućih pošta na području tzv. NDH zbog diverzantskih akcija 1941-1945 (Vojin Višacki)	13
Železničari-narodni heroji na prigodnim kartama i žigovima (Jordan Peševski)	19
Novosti iz šahovske filatelije (prof.dr D. Đukanović)	21
Nešto o maksimafiliji (Janez Plevel)	23
Fila raport (Vojislav Begović)	24
Izložbe	28
Izložbe (Dušan Mišić)	30
Fila raport (nastavak)	30
In memoriam	32

Po mišljenju Republičkog sekretarijata za kulturu SR Srbije br. 413/380-73-02 od 16. maja 1973. gadine oslobođen poreza na promet.

ZAŠTO KASNI „FILATELISTA”

Pojava neredovnog izlaženja časopisa počela je negde 1975. godine. I tada, a i sada, to su uslovljavali i subjektivni i objektivni faktori. Naime, rad oko „Filateliste” se isključivo odvija na amaterskoj osnovi. Ceo posao, znači, pada na par ljudi ne samo oko njegove tehničke pripreme, već i prikupljanja članaka i drugog što je potrebno za njegovo izlaženje. Mali je interes članova SFS u tome da aktivno sarađuju na prikupljanju i pisanju građe za časopis i svi su saglasni u tome da je ovaj posao i rad prepušten uredniku ili predsedniku Izdavačkog saveta časopisa.

Drugi, glavni razlog, u poslednje dve godine, pored navedenih subjektivnih faktora, jeste finansijski razlog. Znači, u pitanju su ograničene finansijske mogućnosti Saveza.

Izvršni odbor Saveza i Izdavački savet časopisa su u dilemi kako namaći finansijska sredstva za časopis. Jer dosadašnji način finansiranja časopisa, isključivo od članarine, apsolutno je nedovoljan prema sadašnjim troškovima štampanja i za jedan broj časopisa godišnje. Tako je u prošloj, a i ovoj godini na ime članarine ukupno prikupljeno do 200.000, - dinara, a časopis, odnosno njegov uobičajeni tiraž stoji 350.000, - dinara za jedno izlaženje. Zbog toga smo ovaj broj i upriličili kao dvobroj, isključivo iz finansijskih razloga. Ovo ukazuje i na to da Savezu za izdržavanje kancelarije i drugih troškova koje Savez ima, od članarine ne ostaje ni dinara. O ovome pitanju se moramo dogovoriti na narednoj godišnjoj skupštini (koja će se

održati krajem aprila o.g.), jer će izlaženje časopisa ubuduće biti još teže i komplikovanije, dane kažemo da ga na dosadašnji način nećemo moći ni izdavati.

Zbog toga interesovanje i reagovanje članova SFS za njegovo redovno izlaženje ocenjeno je pozitivno, jer je sigurno da ovo reagovanje i interes za časopis podstrekava i Izvršni odbor i Izdavački savet na dalje napore u iznalaženju finansijskih mogućnosti za njegovo redovnije izlaženje, pa makar i jednom godišnje. Ovo ne samo radi kontinuiteta u izdavačkoj delatnosti već i zbog tradicije SFS na tom planu.

Stevo Bačić

HRONIKA

FILATELISTA nije izlazio od decembra 1984. godine. Hronika zbivanja, u međuvremenu, ispunjena je brojnim aktivnostima filatelista širom zemlje. Pa ipak, u ovom dvobroju, ne možemo javiti o uključivanju novih članova i osnivanju novih društava; ne samo zbog toga što takve vesti nismo primili, nego i zbog vidljive tendencije osipanja članstva. Na osnovu podataka o članarini koju su filatelistička društva uplatila za 1985. godinu, može se izvući isti zaključak, konstatujući, pri tome, da je ubrana rekordno mala članarina u godini u kojoj su, inače, sve pozicije troškova rekordno rasle. Valjda i u tome ima nekakve logike.

Sada je, naravno, na filatelističkoj organizaciji i društvima da povedu akciju da se takvo stanje promeni.

Po ustaljenoj praksi, pripreme za učešće jugoslovenskih filatelista na **BALKANFILI X** otpočele su sa dosta zakašnjenja i diskusija o nadležnostima u uslovima velike besparice. Savez filatelista Srbije preuzeo je organizaciju tog posla na osnovu saglasnosti drugih saveza iz UFSJ.

Do kraja 1986. godine jugoslovenski filatelisti doneće odluku o organizaciji Izložbe balkanskih zemalja **BALKANFILA XI** u Jugoslaviji.

Kada je reč o izložbama, i dalje nas izlasci na međunarodnu scenu podsećaju na poznate stavove po kojima bi više jugoslovenskih takmičarskih izložbi podiglo nivo zbirke i proširilo broj izlagača koji, na osnovu visokih domaćih priznanja, mogu izlagati i na međunarodnim izložbama.

Ovakvu orijentaciju podstiču i programi mnogih ustanova kulture (muzeja, galerija, biblioteka itd.) u čijim su prostorima realizovane do sada najuspešnije jugoslovenske izložbe.

Protekla godina obilovala je društveno-političkim, privrednim, kulturnim, sporstskim i drugim događajima od kojih su mnogi obeleženi izlaskom prigodnih filatelističkih izdanja, otvaranjem filatelističkih izložbi i štampanjem prigodnih filatelističkih publikacija. Ovakve

programe bilo je izuzetno teško realizovati u uslovima pomanjkanja novčanih sredstava, čiji je priliv u 1985. godini bio takav da nije obezbeđivao ni uredno izvršavanje tekućih obaveza vezanih za normalno funkcionisanje Saveza filatelista Srbije. Zato se ove godine moraju tražiti izlazi u filatelističkim projektima-izložbama i izdavačkom programu koji bi podržala Zajednica kulture SR Srbije. Naravno, za ovakvu aktivnost, potrebna je daleko bolja organizovanost od trenutne koju imamo u SFS. Drugi izlaz je u povećanju rabata koji organizacija PTT-saobraćaja odobrava za preuzete poštanske vrednosnice. Mogućnost za to povećanje data je Odlukom ZJPTT. Da li će doći do promene stope rabata, koja sada iznosi 7%, zavisi od OOUR PTT-saobraćaja koja nije obavezna da menja visinu rabata. U ovakvim uslovima Savez filatelista Srbije je 1985. godinu završio bez gubitaka.

A u Ljubljani, početkom ove godine, tačnije 22. februara propao je još jedan pokušaj da se održi sednica Izvršnog odbora UFSJ i obnovi rad jugoslovenskog udruženja. Umesto zakazane sednice IO, zbog nedolaska delegata iz Crne Gore, Hrvatske i Vojvodine, uz saglasnost prisutnih delegata, održan je sastanak delegata filatelističkih saveza.

U skladu sa zaključcima ovoga sastanka, u traženju rešenja da se prevaziđe stanje koje godinama parališe rad UFSJ, domaćin UFSJ, Filatelistički savez Slovenije, uputio je svim savezima materijale i poziv za Skupštinu UFSJ 5. aprila u Beogradu. Domaćin najvišeg skupa jugoslovenskih filatelista je ZJPTT.

Filatelisti u SR Srbiji, rezimirajući rezultate svog dvogodišnjeg rada na svojoj skupštini, koja će se održati 26. aprila u Beogradu.

I dok teku aktivnosti na pripremama važnih dogovora jugoslovenskih filatelista, uveliko se održavaju jugoslovenski prolećni susreti filatelista u Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani i Beogradu koji se potvrđuju kao prava mesta za međusobno druženje i zblizavanje.

POSTUPAK PRILIKOM PODNOŠENJA ZAHTEVA ZA IZRADU I UPOTREBU PRIGODNOG POŠTANSKOG ŽIGA

Iz Uputstva o izdavanju dozvole za izradu i upotrebu prigodnih poštanskih žigova, koje je na snazi od 9. aprila 1985, prenosićemo one delove koji će pomoći filatelističkim društvima prilikom podnošenja Zahteva.

„Za obeležavanje društveno-političkih, privrednih, sportskih i drugih važnijih događaja, predlagač (čitaj filatelističko društvo) podnosi zahtev za izradu i upotrebu prigodnog poštanskog OOUR PTT-saobraćaja na čijem će se području žig

upotrebljavati. U zahtevu predlagač, po dobijenoj saglasnosti SSRNJ sa ovog područja, mora navesti datum upotrebe, ukoliko se radi o žigu sa nepokretnim datumom, kao i jedinicu PTT-mreže u kojoj će prigodni žig biti u upotrebi. Ukoliko se radi o žigu sa pokretnim datumom, predlagač mora navesti prvi i poslednji dan upotrebe.

Zahtev za izradu i upotrebu prigodnog poštanskog žiga predlagač je dužan da podnese najmanje 40 dana pre upotrebe prigodnog poštanskog žiga.

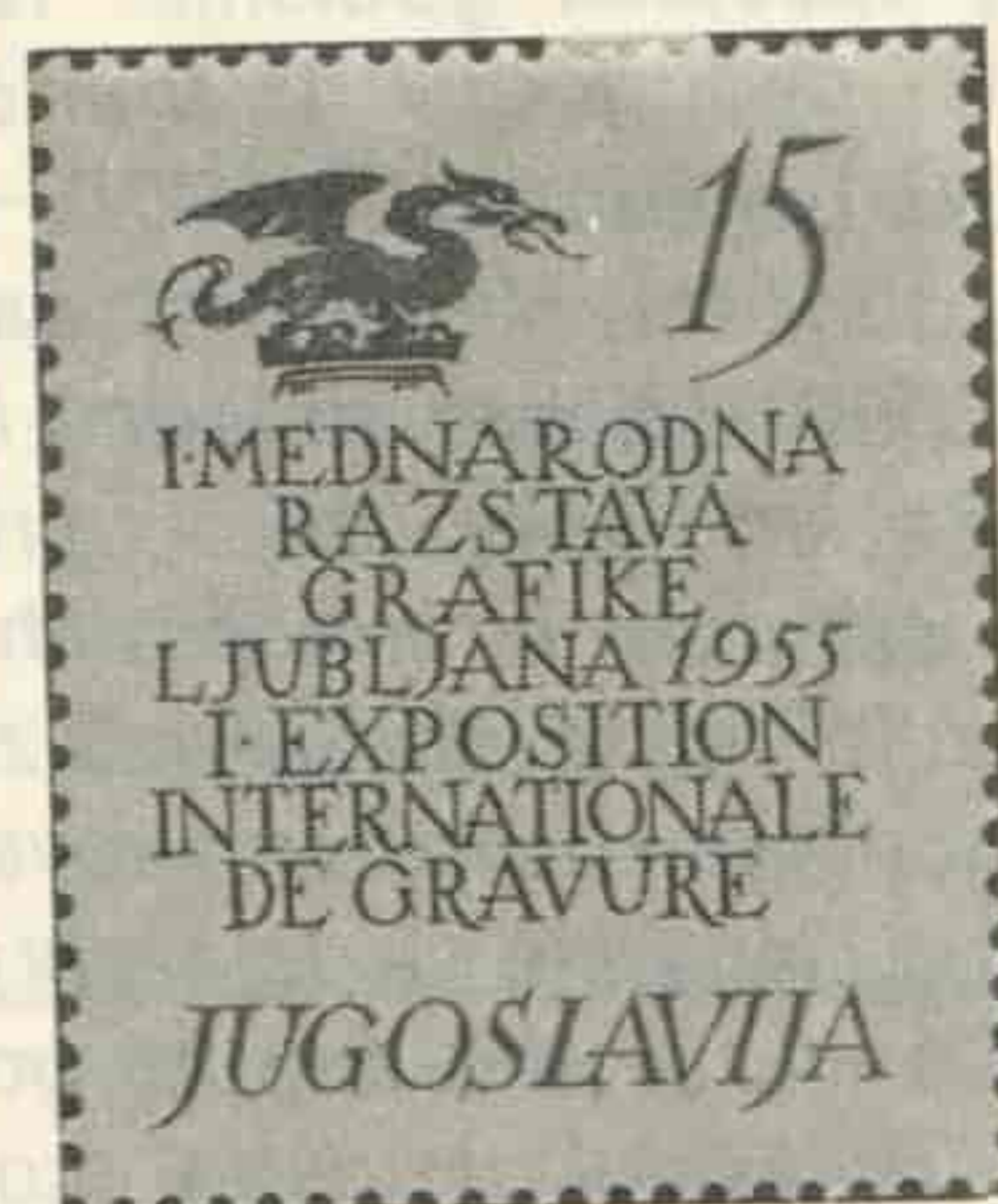
Zajedno sa zahtevom, predlagač je dužan dostaviti i originalni nacrt i tri kopije prigodnog poštanskog žiga u razmeri 3 : 1.

Prigodni poštanski žig mora odgovarati tehničkim uslovima donetim od Skupštine ZJPTT.

S obzirom na kratkotrajnu upotrebu, prigodni žigovi ne moraju da se izrađuju od čelika, nego mogu od bilo kog metala ili u plastici (Nylon print), ali ne od gume. Prigodni poštanski žig može da sadrži prigodni tekst, a može imati crtež ili amblem, kojim se obeležava događaj, a obavezno mora imati naziv jedinice PTT-mreže kod koje će se upotrebljavati, kao i dan, mesec i godinu upotrebe.

Brojke koje označavaju dan, mesec i godinu su arapske. Poštanski broj na prigodnom žigu je obavezan.”

I jedna mogućnost kada se izda rešenje o izradi i upotrebi prigodnog poštanskog žiga; OOUR PTT naručuje izradu žiga. Troškove izrade žiga snosi predlagač.

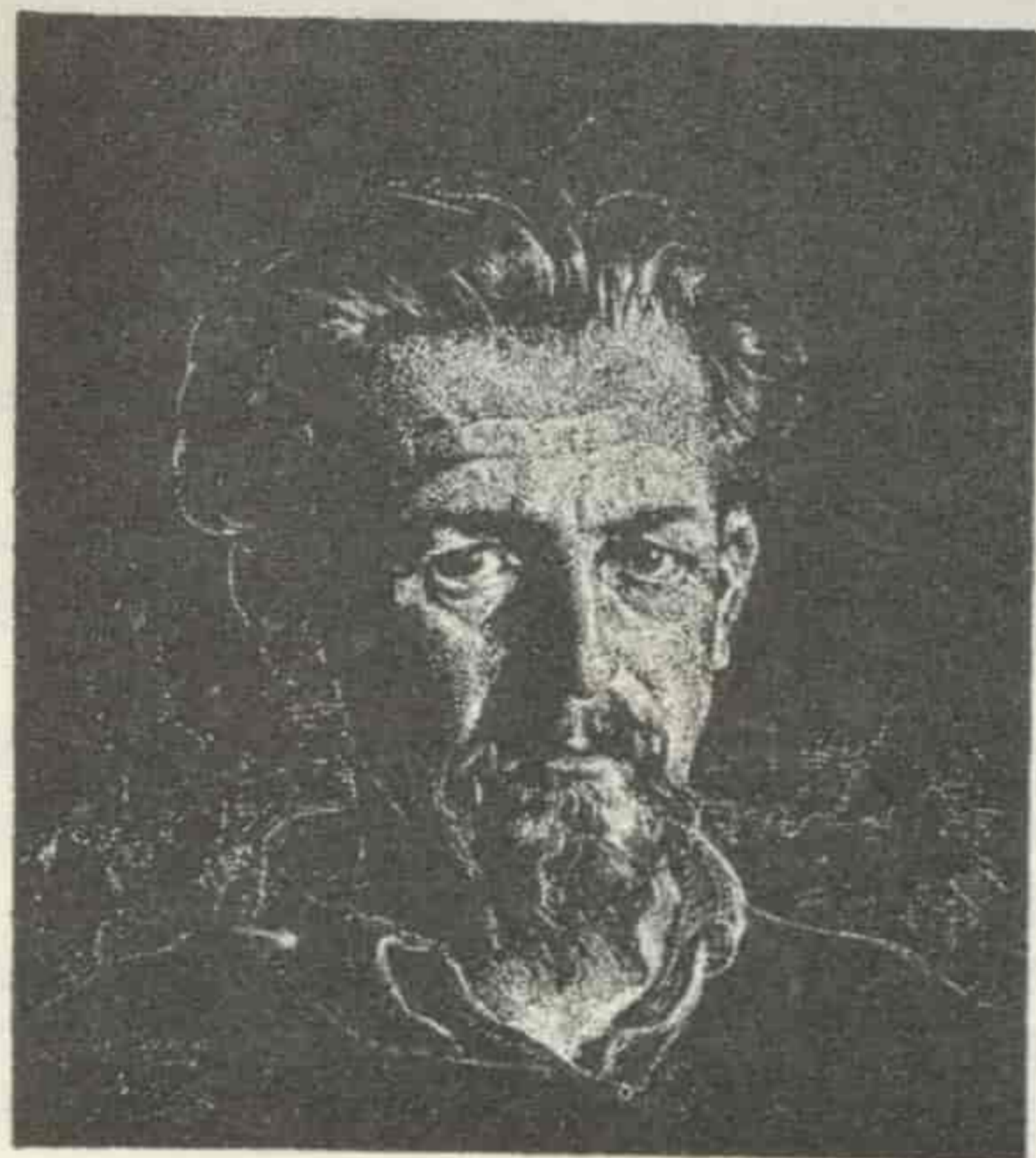

Slobodan M. Stefanović

BOŽIDAR JAKAC U FILATELIJI

Delo akademika Božidara Jakca veoma je obimno i njegovim biografima zaista je teško da nabroje i opišu sve oblasti njegovog interesovanja i sav stvaralački opus, koji je ostavio neizbrisiv trag u jugoslovenskoj likovnoj umetnosti, i u našoj nacionalnoj filateliji.

Rođen je u Novom Mestu 1899, i umetnošću počinje da se bavi veoma rano. Prve pouke prima u školi od Josipa Germana i Ivana Vavpotića. Kao češko-nemački đak, upijao je u sebe sva znanja svojih učitelja, majstora, kao što su: Vlaho Bukovac, Obrovski, Loukot, Franc Tile i Avgust Bremse, dok je prijateljstvo sa Jakopičem, koji mu je bio prvi kritičar i mentor, doprinelo da Jakac izgradi jedinstven stil.

BOŽIDAR JAKAC
ČASTNI ČLAN
FILATELISTIČNE ZVEZE
1949 SLOVENIJE 1979

Bacimo li pogled na njegov opus, naići ćemo na veliki broj pejzaža rađenih u tehnici pastela i grafici, na kojima su rodna Dolenjska, Istra, predeli Tunisa, magloviti Prag, Jajce, večeri nad Ljubljanom ili Njujorkom, kanjoni u Arizoni ili uzburkani Pacifik.

Na uljanim slikama je njegova porodica: otac, majka, Tatjana, njegovi prijatelji, pesnik Miran Jarc i norveški kompozitor Harald Severud, pesnik Franc Prešern...

Grafički listovi i crteži kredom sa portretima: Jakopiča, Jarca, Severuda, zatim, Paje Jovanovića, Voranca, Aralice, Krleže, Otona Župančiča, predsednika Tita, više puta, kao i brojni autoportreti, ostaju budućim generacijama kao velika galerija likova značajnih savremenika.

Izvanrednim drvorezima ilustrovao je zbirku pesama „Čovek i noć” Mirana Jarca, a tu je i nezaboravni „Koncert” iz 1921. godine.

Božidar Jakac odlazi 1943. sa suprugom Tatjanom u partizane, a zatim kao član delegacije Slovenije kreće na II zasedanje AVNOJ-a. Posle dolaska u Jajce, Jakac je predstavljen drugu Titu i to je bio njegov prvi susret sa vrhovnim komandantom NOVJ.

Prilikom jedne moje posete slikaru, Jakac mi je ispričao anegdotu koje se uvek rado sećao: „Put je bio dug, naporan i veoma opasan. Tatjana mi je puno pomogla. Kada sam stigao u Jajce 28. novembra 1943. trebalo ja da napravim portret druga Tita. Sa rancem punim boje, ploča i papira na leđima, teško sam prošao kroz vrata. Tito je rekao: „Sad mi je jasno zašto Slovence zovu tovariši. Toliko se natovarite.” Prvi kontakt bio je uspostavljen i tada je nastao poznati ratni portret druga Tita, rađen crvenom kredom. Posle rata, Jakac je napravio više portreta druga Tita, a neki su poznati i preko filatelije.

Iz ratnog perioda ostao je veliki broj crteža i grafika, a veoma je značajna mapa grafika „Partizanski likovi”. Kasnije je, sa ratnom tematikom, uradio seriju grafika za knjigu Stane Terčaka „Živi zid”.

Značaj Božidara Jakca za filateliju veoma je veliki, ne samo zato što se dosta angažovao na tom polju, već zato što je obeležio izuzetnim ostvarenjima jedan period naše filatelije. Njegov prvi pokušaj na polju filatelije, bila je saradnja sa Ivanom Vavpotićem koji je izradio čuvene „verigarje”, koji su u Sloveniji, čak, korišćeni i kao sitan novac. Zatim je izradio skice za nekoliko vrsta doplatnih maraka.

Za vreme rata, dok je boravio u bazi 20, izradio je skice za prve slovenačke partizanske poštanske marke. Međutim, do realizacije nije došlo. Napravio je i više probnih pretisaka za italijanske marke, sa skraćenicom OF (Osvobodilna fronta), natpisom „Slovenija” i crtom preko italijanskog teksta. Kasnije je napravio i više skica za poštanske marke sa partizanskim motivima i natpisom „Jugoslavija - Slovenija”, ali ni do njihove realizacije nije došlo.

Sve ove skice za prve partizanske poštanske marke i pretiske izlagane su više puta na manjim filatelističkim izložbama, ali i na velikoj jugoslovenskoj filatelističkoj izložbi JUFIZ II u Ljubljani 1954.

Prve poštanske marke koje su izvedene po nacrtima Božidara Jakca, vezane su za 100-godišnjicu smrti slovenačkog pesnika Franca Prešerna. Marke su štampane u tri vrednosti: od 3 dinara (plava), 5 dinara (smeđa) i 10 dinara (maslinasta).

Ove marke nastale su u trenutku kada je Jakac radio na rekonstrukciji Prešernovog lika, ali ne samo na osnovu sačuvanog pesnikovog portreta, već, kako kaže sam autor: „Mnogo sam čitao o samom Prešernu, o njegovim osobinama. Tako sam uradio puno skica i 20 uljanih slika.”

Zatim, realizovan je čitav niz nacrtu za poštanske marke, kuverte prvog dana i žigove vezane za značajne datume. Katalog njegovih radova postavio sam po vremenu nastanka, a kataloški brojevi preuzeti su iz „Kataloga poštanskih maraka jugoslovenskih zemalja”, u izdanju **Jugomarke**—Beograd:

Pojedinim radovima B. Jakca, koristili su se i drugi autori u rešenjima za poštanske marke. Povodom smrti Maršala Tita (4. V 1980), Andreja Milenković upotrebio je dva portreta koja je Jakac već prezentirao u filateliji, a stavlja ga i na marku povodom 30. godišnjice izbora druga Tita za prvog predsednika FNRJ (25. V 1983).

Već poznati lik maršala Tita, upotrebio je i Dušan Lučić za marku povodom 30. godišnjice osnovnog Zakona o samoupravljanju (27. VI 1980), ali je kasnije, povodom godišnjice rođenja (25. V 1984) odabrao portret druga Tita, rađen crvenom kredom, nastao u Jajcu 1943. Za 150. godišnjicu rođenja F. Levstika, upotrebio je lik koji je B. Jakac ostvario 1965. u seriji maraka sa temom **zaslužne ličnosti**.

Dimitrije Čudov je, takođe, upotrebio jedan od portreta maršala Tita koji je izradio Božidar Jakac.

- 1.- 3. 100. godišnjica smrti France Prešerna, 8. II 1949. Broj 441-443. sedeća figura Franca Prešerna.
- 4.- 5. 10. godišnjica Osvobodilne fronte Slovenije, 27. IV 1951. Br. 515. France Rozman Stane; 516. Kurir Janezek.
- 6.- 7. Proslava 1. maja, 1. V 1951. STT-VUJA br. 53-54 Poljoprivredni radnik.
- 8.- 10. Povodom 60. rođendana maršala Tita, 25. V 1952. Nacrt je dao B. Jakac, prema poznatim umetničkim delima: 567. slika Đ. Andrejevića Kuna; 568. slika B. Jakca; 569. skulptura Augusta Augustinčića.
- 11.- 13. Isto kao 8.- 10, ali sa pretiskom STT VUJA. STT VUJA br. 69.- 71.
14. Prva međunarodna grafička izložba u Ljubljani, 3. VII 1955. Br. 636. Grb Ljubljane sa natpisom na slovenačkom i francuskom jeziku.
- 15.- 19. Zaslužne ličnosti, III izdanje, 3. XII 1957. Br. 707. S. Gregorčić; 708. A. Linhart; 709. O. Kučera; 710. S. Mokranjac; 711. J. S. Popović.
- 20.- 22. Međunarodna konferencija šefova država ili vlada nesvrstanih zemalja u Beogradu, 1. IX 1961. Br. 832. redovna i 834. vazдушna pošta; 836. Blok br. 8. Na svim markama — pet portreta ljudskih rasa.
23. Borba protiv malarije, 7. IV 1962. Br. 864. Komarac i amblem OMS.
24. 15. godina UNICEF-a, 7. IV 1962. Br. 865. Nacrt B. Jakca prema skulpturi F. Kršinića i amblemom UNICEF-a.
- 25.- 26. 15. godina UNESKO-a, 10. IV 1962. Br. 866. Lik boginje Izis i amblem; 867. Lik Ramzesa II i amblem UNESKO-a.
27. Borba protiv gladi, 21. IV 1963. Br. 910. Isušena zemlja, klas žita i amblem OUN.
28. Svetski meteorološki dan, 23. IV 1963. Br. 911. Lik dr A. Mohorovičića i amblem OUN.

- 29.- 32. Skulpture Ivana Meštrovića, 28. IX 1963. Br. 930. „Mati”; 931. „Sećanje”; 932. „Kraljević Marko”; 933. „Indijanac na konju”.
- 33.- 37. Zasluzne ličnosti, V izdanje, 10. XII 1963. Br. 942. D. Obradović; 943. V. S. Karadžić; 944. F. Miklošić; 945. Lj. Gaj; 946. P. P. Njegoš.
- 38.- 43. Zasluzne ličnosti, VI izdanje, 28. XI 1965. Br. 1012. B. Nušić; 1013. A. G. Matoš; 1014. I. Mažuranić; 1015. F. Levstik; 1016. J. Pančić; 1017. D. Tucović.
- 44.- 45. Redovno izdanje sa likom maršala Tita, 5. I 1966. Br. 1020-1021.
- 46.- 55. Povodom 75. rođendana maršala Tita, 25. V 1967. Br. 1084-1093. Lik maršala Tita.
- 56.- 72. Redovno izdanje sa likom maršala Tita, 1967.-1968. Br. 1094-1110.
- 73.- 75. 50. godišnjica oktobarske revolucije, 7. XI 1967. Br. 1130.-1131. i 1132. Blok br. 13. Na svim, poprsje V. I. Lenjina, prema skulpturi I. Meštrovića.
- 76.- 77. IV izdanje za automate, 15. II 1968. Br. 1145.-1146. Lik maršala Tita.
- 78.- 86. Dopunsko redovno izdanje, 10. VII 1968. Br. 1165.-1173. Lik maršala Tita.
- 87.- 94. Narodni heroji Jugoslavije, 28. XI 1968. Br. 1188. H. Brkić; 1189. I. Milutinović; 1190. R. Končar; 1191. K. Josifovski; 1192. T. Tomšić; 1193. M. Pijade; Blok br. 14 i blok br. 15.
95. 1900. godišnjica grada Ptuj, 23. IV 1969. Br. 1206. Panorama grada i Orfejev spomenik.
96. V izdanje za automate, 15. VIII 1969. Br. 1221. Lik maršala Tita.
97. 50. godina Univerziteta u Ljubljani, 9. XII 1969. Br. 1236. Zgrada Univerziteta u Ljubljani.
- 98.- 100. Povodom 80. rođendana maršala Tita, 25. V 1972. Br. 1344.-1345. i 1346. Blok br. 18. Lik maršala Tita.
- 101.- 102. Dopunsko redovno izdanje, 8. VII 1972. Br. 1350.-1351. Lik maršala Tita.
103. 200. godišnjica smrti Antona Janše, 25. VIII 1973. Br. 1398. Lik A. Janše.
- 104.- 107. Redovno izdanje, 26. III 1974. Br. 1433.-1436. Lik maršala Tita.
108. 200. godišnjica Narodne i Univerzitetske biblioteke u Ljubljani, 21. X 1974. Br. 1457. Enterijer Narodne biblioteke.
- 109.- 110. Pomoćno redovno izdanje, sa pretiskom nove vrednosti, 13. XI 1978. Br. 1637.-1638. Lik maršala Tita.
111. 400. godišnjica ergele Lipica, 25. VI 1980. Br. 1730. Kobila i ždrebe lipicanerske pasmine.

POŠTANSKA ŠTEDIONICA

11000 — Beograd

VAŠ VERNI PRATILAC NA PUTU JE ŠTEDNA KNJIŽICA POŠTANSKE ŠTEDIONICE

Smiljana Senić

PRVA POŠTANSKA MARKA U SRBIJI 1866–1986.

Poštanska marka kao sredstvo za plaćanje poštarine u nas, vezuje se za rad Austrijske pošte u Beogradu, koja je neposredno posle izdavanja maraka u Austriji 1850. godine objavila građanstvu Beograda preko „Srpskih novina“ da će od juna iste godine, u vezi sa stupanjem na snagu nove poštanske uredbe za frankiranje pisama upotrebljavati „pismonosne biljege“ (**brief-marke**).

Predlog za uvođenje poštanskih maraka u Srbiji potekao je od Glavnog trgovačkog odbora maja 1863. godine. Trgovci su zahtevali da se po „ugledu na ostale evropske zemlje, i zbog udaljenosti Glavne beogradske pošte od trgovačkog centra, i u nas štampaju poštanske marke, a u gradu postavi nekoliko **kutija za pisma**.” Ukoliko to ne bi bilo moguće, predlagano je da pošta ima u prodaji **poštanske marke u vidu štampa**, koje bi imale vrednost poštanske takse i lepile se na pisma za koja se Beogradskoj pošti plaća poštarina.

Definitivan predlog za uvođenje poštanskih maraka u Srbiji učinjen je od Ministarstva unutrašnjih dela 14. juna 1865. godine, s kojim se saglasilo i Ministarstvo finansija, pa je istovremeno, obavestena i Glavna kontrola da je: **Praviteljstvo rešilo uvesti kod nas poštanske marke....**

Štampanje maraka trebalo je da se obavi u **Praviteljstvenoj knjigopečatnji** u Beogradu, o čemu je tadašnji upravitelj štamparije, Vasa Barar, podneo izveštaj o mogućnostima štampanja prvih poštanskih maraka, ali samo:

„... s tom razlikom, što naše marke neće odkidanjem zarezotina, jer je to neka skrivenost, koju Upraviteljstvo nije moglo za sada dokučiti i u trag joj ući, – no sečenjem – posredstvom makaza ili drugog kakvog oruđa sečenog po liniji na tabaku između njih pečatanoj, odvajati.”

Prve srpske poštanske marke, poznate kao „novinske” (jer su služile za frankiranje novina i časopisa koji su iz inostranstva, preko Zemuna dolazile pretplatnicima u Srbiji, i prilikom cepanja omota sačuvane u veoma malom broju) štampane su u Beogradu 1/13. maja 1866, prema nacrtu dvorskog slikara i litografa Anastasa Jovanovića, u vrednosti od 1 i 2 pare.

Prvo izdanje redovnih maraka štampano je u Carskoj državnoj štampariji u Beču, takođe, 1/13. maja 1866. godine. Rešenjem ministra finansija upućen je u Beč faktor Državne knjigopečatnje, Stevan Rajčević, sa zadatkom da se obrati tamošnjem srpskom bankaru Teodoru Tirkeu, kako bi mu ovaj preporučio crtača i gravera **štemplova**, sa kojim bi se pogodio i za izradu štemplova za marke. Takođe, nalaže mu se da se obrati Carskoj državnoj štampariji za sporazum da se obavi ovaj posao za potrebe naše zemlje. Tako su prve redovne poštanske marke, sa likom kneza Mihaila Obrenovića štampane u Beču u julu 1866.

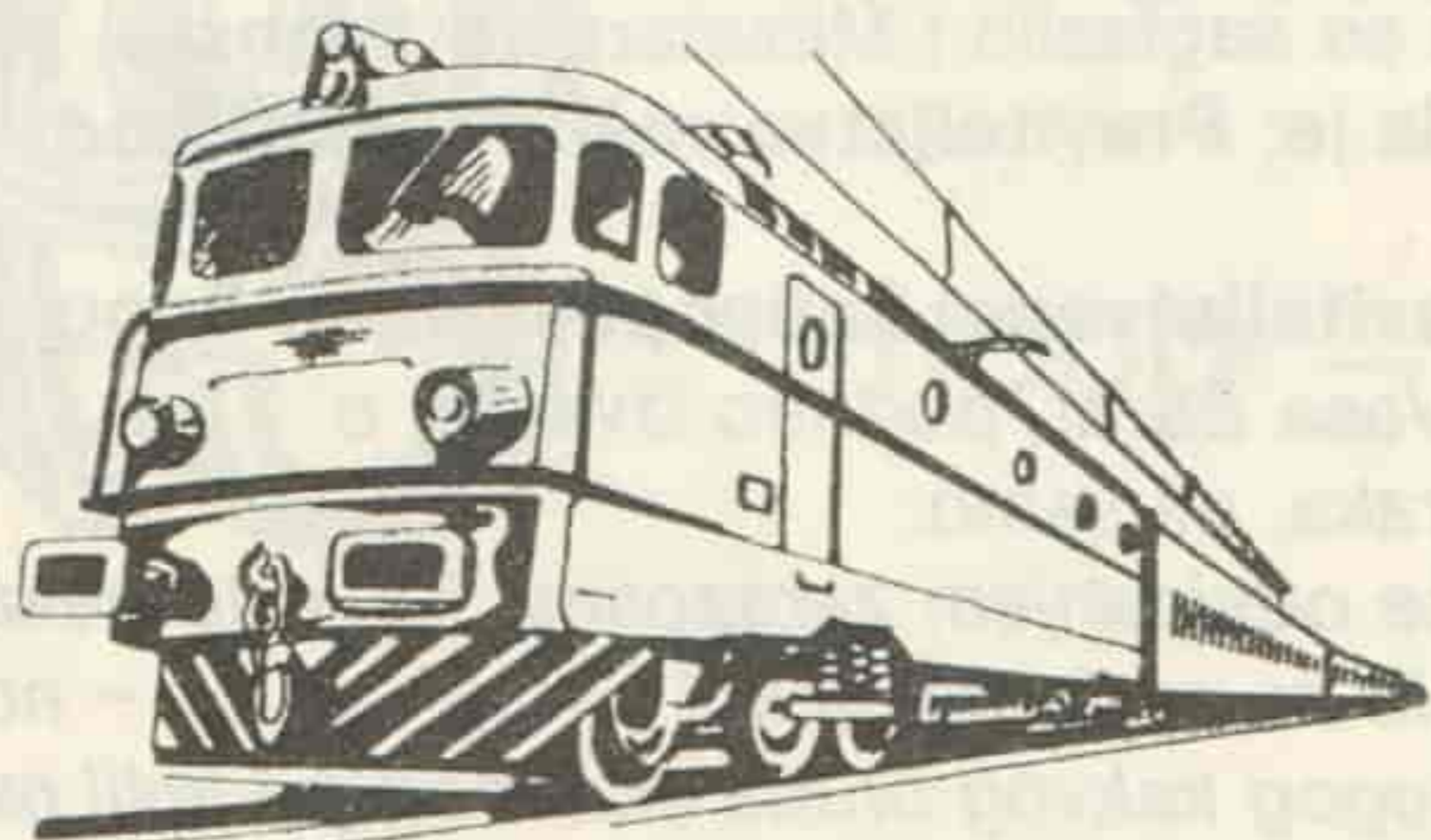
Nacrt, crtež u drvetu i drvorez marke izradio je austrijski slikar, crtač i litograf **Wincenz Katzler** (Beč, 1823 - 1882). Prvi otisak poštanske marke poslat je na mišljenje i saglasnost Anastasu Jovanoviću, koji se, konsultovao, pretpostavljamo, kao znameniti umetnik i maršal dvora kneza Miloša i Mihaila, i prilikom izrade ovih maraka. Bankar Tirke, nadajući se da će se otisak dopasti A. Jovanoviću **kao vrlo lepa i dopadljiva marka**, moli ga za:

„... bliže odredbe u pogledu boja koje će za svaku vrednost biti odabrane i određene, kao i definitivnu porudžbinu i količinu svake vrste, i to što pre jer se nema vremena za gubljenje...”

40 godina prve savezne
omladinske radne akcije
BRČKO - BANOVIĆI

1946 - 1986

Povodom 40 godina prve savezne omladinske radne akcije Brčko – Banovići, u RO Jugomarka, pripremljen je prigodan koverat i prigodan poštanski žig koji je korišćen 1. 4. 1986. u pošti 76101 Brčko.

Dr Mirko Caran

RADNIČKA DOPISNA KARTA IZ 1943. GODINE

Maja 1985, g. pronađena je do sada neopisana dopisna karta iz vremena okupacije Srbije 1941 – 1944. Karta je sačuvana do danas zajedno sa osalom prepiskom jedne beogradske lekarske porodice i adresovana je na dr D. I. u Beogradu.

Poslata je iz Požarevca i nosi na adresi odgovarajući poštanski žig i standardni cenzurni žig. Karta je sivkasto-zelenkaste boje, dimenzije 150 mm x 107 mm, sečena ravno na bočnim i donjem rubu, dok je gornji rub formiran zupčasto (zupčanje 11). Urađena je na uobičajenom mekšem polukartonu za dopisnice. Avers je podeljen ravnim linijama u obliku slova „T“, s tim što se horizontalna, dvostruka linija nalazi na 30 mm od gornjeg ruba, a jednostruka uspravna crta na 67 mm udaljena od levog ruba. Iznad horizontalne linije u sredini nalazi se natpis ćirilicom u dva reda RADNIČKA DOPISNA KARTA a desno, u uglu, koji je predviđen za frankiranje, nalazi se odštampan srpski grb sa tekstom ćirilicom, u dva reda SRPSKA ZAJEDNICA RADA. U desnoj polovini aversa dopisnice nalazi se uobičajeni raspored horizontalnih linija (4 linije) predviđen za ispisivanje adrese, odnosno imena primaoca. Uz početni deo najniže linije odštampan je tekst ćirilicom ULICA – SELO. Poledina dopisnice je bez štampanih oznaka. Linije, tekst i grb su odštampani crnom bojom.

Dopisnica je poništena propisanim, uobičajenim poštanskim žigom Požarevca sa datumom 8. IX 1943, koji je otisnut pored opisanog grba na aversu. Na prostoru za adresu nalazi se standardni dvojezični (nemački i srpski) cenzurni žig sa brojem 103/Bgd.

Ovaj nalaz veoma je zanimljiv, pre svega, zato što do sada ovakva dopisnica nije opisana u domaćoj stručnoj filatelističkoj literaturi, a takođe se ne pominje ni u veoma iscrpnoj knjizi H. J. Zydela „Serbien 1941 – 1944“.

Prof. dr Jovan Veličković

BALKANFILA X

Deseta međunarodna filatelistička izložba BALKANFILA 85, u kojoj tradicionalno već dvadeset godina učestvuju filatelistički savezi i poštanske uprave balkanskih zemalja, održana je od 29. 11. do 6. 12. 1985. godine u Vracama (Bugarska). Ovoga puta na izložbi su učestvovali filatelisti Bugarske, Grčke, Rumunije i Jugoslavije preko svojih saveza, kao i poštanske uprave Bugarske, Grčke, Rumunije, Jugoslavije i Albanije. Jugoslovenske filateliste je po ovlašćenju drugih saveza predstavljala delegacija Saveza filatelista Srbije, predsednik Saveza ing. arh. Božidar Trkulja, komesar izložbe dr med. Brana Novaković i dr Jovan Veličković kao član Međunarodnog žirija izložbe.

Vrace, na oko 120 kilometara severno od Sofije, predstavlja veoma lepo, dobrim delom novoizgrađeno mesto sa 70.000 stanovnika, u prelepom planinskom kraju Bugarske sa veoma razvijenom industrijom i poljoprivrednom proizvodnjom. Sama izložba održana je u modernom Domu kulture, novom zdanju u središtu grada koje obuhvata u jednom kompleksu veliku pozorišnu dvoranu, prostrane izložbene prostorije, zavičajni muzej, hotel, restoran, veliku podzemnu garažu i drugo. Održavanje izložbe predstavljalo je i poseban doživljaj za žitelje grada, naročito omladinu, koji su masovno prisustvovali otvaranju izložbe i svakodnevno punili izložbene prostorije. Zapaženo je i brojno prisustvo filatelista iz svih krajeva Bugarske.

Izložene zbirke bile su po već ustaljenoj proceduri i propozicijama FIP-e podeljene na zvanične izložke poštanskih uprava, počasnu klasu, izložke članova žirija i takmičarsku klasu podeljenu u grupe tradicionalne filatelije, poštanske istorije, aerofilatelije, tematiku, maksimafiliju, omladinske izložke i klasu literature. Jugoslovenski filatelisti bili su dostojno zastupljeni na izložbi, sa 5 eksponata u vantakmičarskoj, počasnoj klasi, sa 14 zbirki u takmičarskoj klasi, i sa 7 izložaka iz klase literature. Među izlagačima bili su sakupljači iz većine naših republika, SR Srbije, Hrvatske, Slovenije i Makedonije.

Svečano proglašenje nagrada obavljeno je petog dana izložbe, i to je predstavljalo jedan od najvećih uspeha jugoslovenskih filatelista na međunarodnim izložbama. Iz ruku Petra Tančeva, predsednika Organizacionog komiteta izložbe i prvog zamenika predsednika Državnog saveta NR Bugarske, naš komesar izložbe primio je Veliku međunarodnu nagradu za najbolji eksponat u počasnoj klasi, za izložak Vojina Višackog „**Vojna granica**” (period do 1869. godine), što predstavlja do sada najveći domet naše filatelije na izložbama BALKANFILE. Zlatne medalje u ovoj klasi osvojili su i Vladimir Vujošević (**Specijalizovana zbirka Jugoslavije**), Brana Novaković (**Ratne pošte—Srbije—rat 1914-1918**) Jordan Peševski (**Železnice u svetu**) i Ivan Jakić (**Indija**). Konkurencija u takmičarskoj klasi bila je vrlo velika, zahvaljujući odličnim zbirkama, po materijalu i obradi, posebno iz Bugarske i Grčke. I u ovoj klasi naši izlagači zabeležili su lep uspeh sa jednom zlatnom medaljom za V. Višackog – **Sanitarni kordon Austrije** i dve velike pozlaćene medalje za Zvonka Pillauera **Bosna i Hercegovina** i Vladimira Vujoševića **Vazдушna pošta Jugosla-**

vije do II svetskog rata. Ostali izložci nagrađeni su srebrnim i bronzanim medaljama, ali je uspeh mogao, mestimično, biti i veći, da je obrada bila bolja i korektnija (izložci **Smrt fašizmu i Vazдушna pošta Jugoslavije posle II svetskog rata**). Među ostalim izloščima posebno treba istaći izložak Nije Stratos **Poštanska istorija Egejskog mora**, nagrađen velikom međunarodnom nagradom za takmičarsku klasu, zatim izložak Bratana Ralčeva **Bugarska 1879-1906. Eseji, probe i retkosti**, nagrađen kao najbolja zbirka nacionalne klase, i nekoliko izvanrednih zbirki bugarskih porto-maraka koje su sad prvi put pokazane, naročito zbirka poznatog filateliste Vasila Karaivanova. Vredne nagrade dobili su i izložci u klasi literature.

Izložbi je prisustvovao kao gost i predsednik Međunarodne filatelističke federacije (FIP) gospodin Ladislav Dvoraček, koji je i ovom prilikom izrazio nadu da će Jugoslavija, u najskorije vreme, doneti odluku o učlanjenju u FIP i vratiti se ponovno u međunarodnu zajednicu filatelista. U okviru izložbe održana je i sednica delegacija zemalja učesnica, na kojoj je prihvaćen tekst novog predloga Pravilnika izložbi BALKANFILA, prema uzorima prihvaćenim u Pravilniku FIP-a. U okviru tog sastanka delegacija, predsednik Saveza filatelista Srbije je, u ime filatelističkih saveza Jugoslavije, kandidovao našu zemlju za održavanje naredne izložbe BALKANFILE XI u 1987. godini, što su sve delegacije sa velikim zadovoljstvom prihvatile. To bi bilo drugo održavanje ove manifestacije u Jugoslaviji, posle BALKANFILE VI, održane u oktobru 1977. u Beogradu.

Potrebno je, na kraju ovog prikaza izložbe, posebno istaći odličnu organizaciju i gostoljubivost domaćina izložbe, Saveza filatelista Bugarske. Nadajmo se da ćemo i mi, u našoj zemlji, uspeti da organizujemo izložbu na istom nivou kako su to do sada, već više puta, učinili savezi drugih balkanskih zemalja, Bugarske, Grčke, Turske i Rumunije.

МЕЖДУНАРОДНА
ФИЛАТЕЛНА
ИЗЛОЖБА

НРБЪЛГАРИЯ ПОЩА
40 СТ

ДЕН НА ЮГОСЛАВИЈА

Балканфила '85

БРАЦА 5. 12. 1985

Prim dr Branislav Novaković

USPEH JUGOSLOVENSKIH IZLAGAČA NA BALKANFILI X – VRACE 1985.

Jugoslovenski izlagači na jubilarnoj Dese-toj balkanskoj filatelističkoj izložbi, imali su ovaj uspeh i plasman:

Oficijalna klasa: izložak Zajednice JPTT;
POČASNA MEDALJA.

Vankonkursna klasa (članovi žirija i pozvana lica): Veličković Jovan – za eksponat **Crna Gora, POČASNA MEDALJA** i predmetna nagrada.

Počasna klasa:

1. Višacki Vojin za eksponat **Vojna Krajina, VELIKA NAGRADA I VELIKA ZLATNA MEDALJA** te **VELIKA ZLATNA MEDALJA** sa nagradom:

1. Vujošević Vladimir za eksponat **SFR Jugoslavija**, studijska zbirka;
2. Novaković Branislav za eksponat **Srpska pošta na Krfu i Solunskom frontu**,
3. Peševski Jordan **Železnice u svetu**, i
4. Jakić Ivan, **Indija**.

Konkursna klasa

ZLATNA MEDALJA i nagrada za eksponat **Karantini Vojne krajine**, Višacki Vojin;

VELIKA VERMEJ MEDALJA i nagrada

1. Pillauer Zvonimir **Bosna i Hercegovina**, i
2. Vujošević Vladimir **Vazдушna pošta Jugoslavije**.

VELIKA SREBRNA MEDALJA

1. Milić Dragan za eksponat **Celine Srbije**
2. Krelius Zvonimir **Bosna i Hercegovina – Država SHS**
3. Pillauer Zvonimir u klasi literatura za priručnik **Bosna i Hercegovina**;

4. Filipčić Krunoslav za eksponat **Država SHS – Slovenija**.

5. Peševski Jordan u klasi literatura za **Katalog železničkih žigova Jugoslavije**;

6. **Jugomarka** u klasi literatura za **Katalog maraka Jugoslovenskih zemalja. I i II deo** za 1986. godinu.

SREBRNA MEDALJA

1. Kajtna Konrad za eksponat **Država SHS**
2. Topaloski Slavko za eksponat **Albanija**
3. Novaković Branislav za eksponat **Smrt fašizmu – Sloboda narodu**

4. Novaković Ljubomir u omladinskoj klasi za eksponat **Celine Zone A i Zone B za Istru i Slovenačko primorje i AMG VG i AMG STT i VUJNA – STT**

5. Hrvatsko filatelističko društvo – Zagreb u klasi literatura za **Vjesnik HFD**

6. Savez filatelista Srbija – Beograd u klasi literatura za časopis **Filatelista**

7. Filatelističko društvo u Ljubljani u klasi literatura za edicije izdate 1985. godine

8. Filatelističko društvo **Banjica** – Beograd u klasi literatura za izložbene kataloge

POSREBRENA MEDALJA

1. Vujošević Predrag za eksponat **Letovi JAT-a i aerofilatelija SFRJ**

2. Jakić Ivan za eksponat **Josip Broz Tito**

3. Peševski Jordan za eksponat **Balkanfile**

BRONZANA MEDALJA

1. Šegedin Marjan za eksponat **Japan**

2. Novaković Stanka za eksponat **Raketna pošta Jugoslavije** Počasna plaketa za učešće na svih deset **Balkanfila**, Novaković Branislav.

POŠTANSKA ŠTEDIONICA

11000 — Beograd

Vojin Višacki

PREKID U SAOBRAĆAJU PUTUJUĆIH POŠTA NA PODRUČJU TZV. NDH ZBOG DIVERZANTSKIH AKCIJA 1941 – 1945.

Koliko mi je poznato, do sada su o putujućim poštama na području tzv. NDH objavljeni ovi radovi: u „Hrvatskoj filateliji”, br. 1-5/42, na str. 28 „Žigovi hrvatskih putujućih pošta” u kojem je objavljen vozni red za sezonu 1942/43. sa promenama u nazivima i brojevima i u priručniku sv. 47, „Kroatien” 1941-45, Keln, 1985, u kome je dat spisak pošta bez posebnih prikaza. U vezi s jubilarnom godišnjicom od ustanka naroda Jugoslavije daću hronološki analizu rada tih pošta, koji se odvijao pod uslovima diverzantskih akcija.

Posle sloma Kraljevine Jugoslavije u aprilskom ratu 1941, okupatori su formirali kvislinške tvorevine. Između ostalih, uspostavljena je 10. IV 1941. tzv. Nezavisna Država Hrvatska. Aktom o kapitulaciji od 17. IV 1941, između ostalog, bilo je predviđeno da „sva uređenja i postrojenja vojne sile i privrede”, uračunavši i saobraćajna sredstva, imaju se predati neoštećena. (1) Tako je železničku mrežu gotovo neoštećenu preuzeo okupator u svoje ruke. Već krajem aprila 1941. god. železnički saobraćaj je za potrebe okupatora proradio na svim glavnim prugama. Okupator je osobito obezbeđivao centralnu magistralu od Trsta do Ljubljane preko Zagreba i Beograda od Atine.

Međutim, već na početku ustanka sistem mera obezbeđenja pokazao se nedovoljno efikasnim da bi onemogućio diverzantska dejstva partizanskih jedinica.

O tome govori karakterističan izveštaj Ministarstva prometa i javnih radova od 11. VIII 1941, upućen Ministarstvu hrvatskog domobranstva: „Prema izješčima ravnateljstva pošta, brzoglasa i brzoglasa u Splitu i Zagrebu, te brzoglasnog izvješća poštanskog ureda Prijedor, ne može se ustanoviti gde se nalazi putujuća pošta Knin-Prijedor 114 od 27. VII 1941. /vlak M.11/” (2)

Prema izveštaju oficira za transport kod nemačkog generala u Zagrebu, na železničkim prugama na teritoriji tzv. NDH od 13. VII do 25. VIII 1941. god. izvršene su 52 diverzije. (3)

Na teritoriji Bosne i Hercegovine u toku 1942. partizanske jedinice su izvele 469 diverzantskih akcija na železničke pruge i postrojenja. (4)

U toku 1942. na teritoriji Hrvatske sistematski je uništavan saobraćaj na prugama: Ogulin-Sušak, Zagreb-Karlovac, Zagreb-Beograd i Bjelovar-Daruvar-Pakrac. (5)

Železnička direkcija Sarajevo saopštila je 15. III 1943. nemačkom oficiru za vojnu privredu u Zagrebu, da će prekid pruge Sarajevo-Mostar trajati jednu godinu. (6)

Prema izvorima različitog porekla, u Hrvatskoj je u toku rata 1941 – 1945. izvedeno 4155 akcija kojima su pruge oštećene na 6163 mesta u dužini od 200 km i 186 m. (7)

Na osnovu tih podataka može se zaključiti da je saobraćaj putujućih pošta na teritoriji Hrvatske bio često u prekidu, pa je zbog toga dolazilo i do potpunog paralisanja poštanskog saobraćaja u kraćem ili dužem vremenskom periodu.

Da bi se to dalje izbeglo, doneta je odluka da se poštanske pošiljke dostavljaju avionima.

Tako je iz Glavnog stožera domobranstva 26. VI 1942. naloženo, zbog nastale potrebe, da se sva privatna i službena pošta upućuje za Bihać avionima pošto bi prethodno bila sakupljena u Zagrebu. (8)

Na taj način upućivana je pošta i u pravcu Like, a predaja je obavljana u Gospiću. (9) Zbog čestih prekida železničke mreže u 1943. godini, Glavni stožer oružanih snaga 29. X 1943. izdao je naredbu da dok se ne uspostavi prevoz pošte železnicom, sva službena pismonosna pošta prenosice se avionima za sledeća mesta: Varaždin, Bjelovar, Viroviticu i Daruvar. (10)

OBNOVA POŠTANSKOG PROMETA

Narodbom poštanskog odjela od 18. IV 1941. na području tzv. NDH sve su pošte započele sa celokupnim normalnim unutrašnjim saobraćajem. (11) Pošto je železnička mreža ostala gotovo neoštećena, nije bilo smetnji da se prema gornjoj naredbi uključe u saobraćaj i putujuće pošte.

U novom voznom redu za 1941/42. godinu, izuzev nekih novih linija, i dalje saobraćaju putujuće pošte bivše Kraljevine Jugoslavije. Neke su linije skraćene zbog razgraničenja, i to ove: (12)

Zagreb-Beograd do Zemuna,
Zagreb-Sušak do Plasa,
Sarajevo-Beograd do Višegrada,
Ruma-Šabac do Klenka, i
Zagreb-D. Lendava do Varaždina.

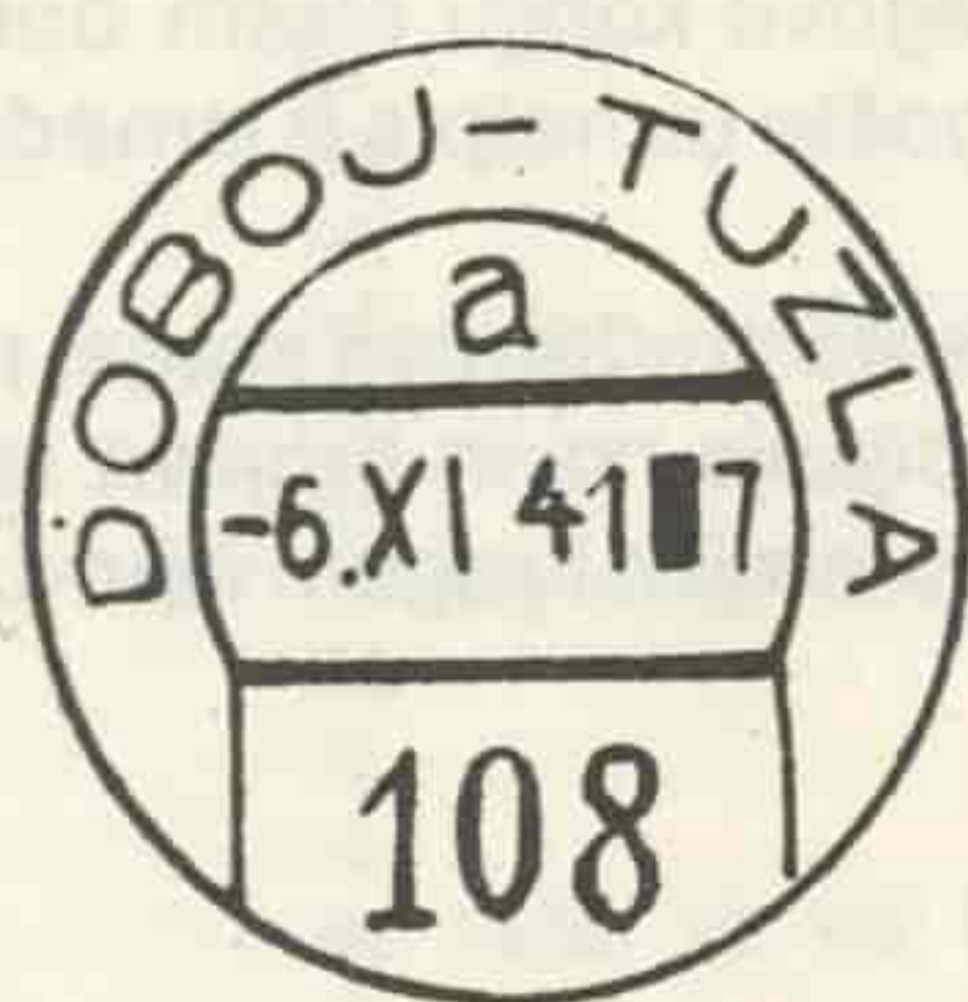
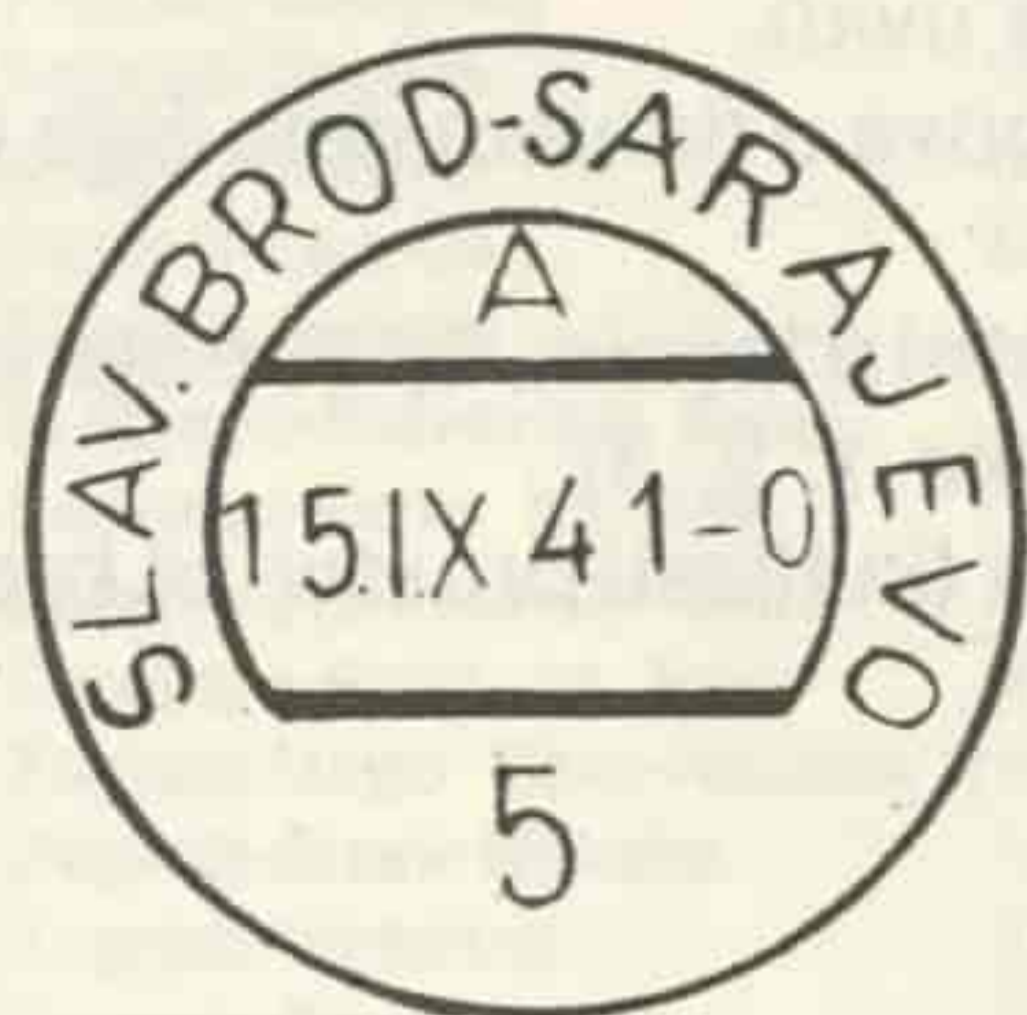
Osnovna karakteristika tih putujućih pošta u prvom posleratnom periodu je da se kreću starim pravcima, upotrebljavaju stare žigove sa natpisom u latinici (sa izuzecima, Osijek-Voćin 219 – ćirilični naziv uklonjen) i da zadržavaju stare, većinom trocifrene brojeve. (sl. 1, 2, i 3 kopija žigova i slike dokumenata).

Takođe se uvode nove linije:

Sarajevo-Metković,
Sarajevo-Dubrovnik,
Foča-Ustiprača,
Petrovaradin-Zemun, i
Petrovaradin-Beočin.

U novom voznom redu za 1942/43. godinu, a prema zaključku poštansko-prometne konferencije došlo je do promena u brojevima putujućih pošta, koje su većinom označene dvoćifrenim brojevima. (13)

Vjesnik, službeno glasilo Ministarstva prometa, nije s nastupom novog voznog reda za 1943/44. godinu objavio raspored kretanja putujućih pošta. To se može objasniti potpunim, uzastopnim prekidom železničkog saobraćaja, a kao posledica diverzantskih akcija koje su se intenzivirale kako se bližio kraj rata, posebno u završnim operacijama za oslobođenje zemlje. To znači da je stari raspored kretanja putujućih pošta i dalje ostao na snazi. Ono malo žigova što se nađe iz tog perioda, govori da su linije ostale iste, ili su, pak, mogle biti reducirane kao nepotrebne.

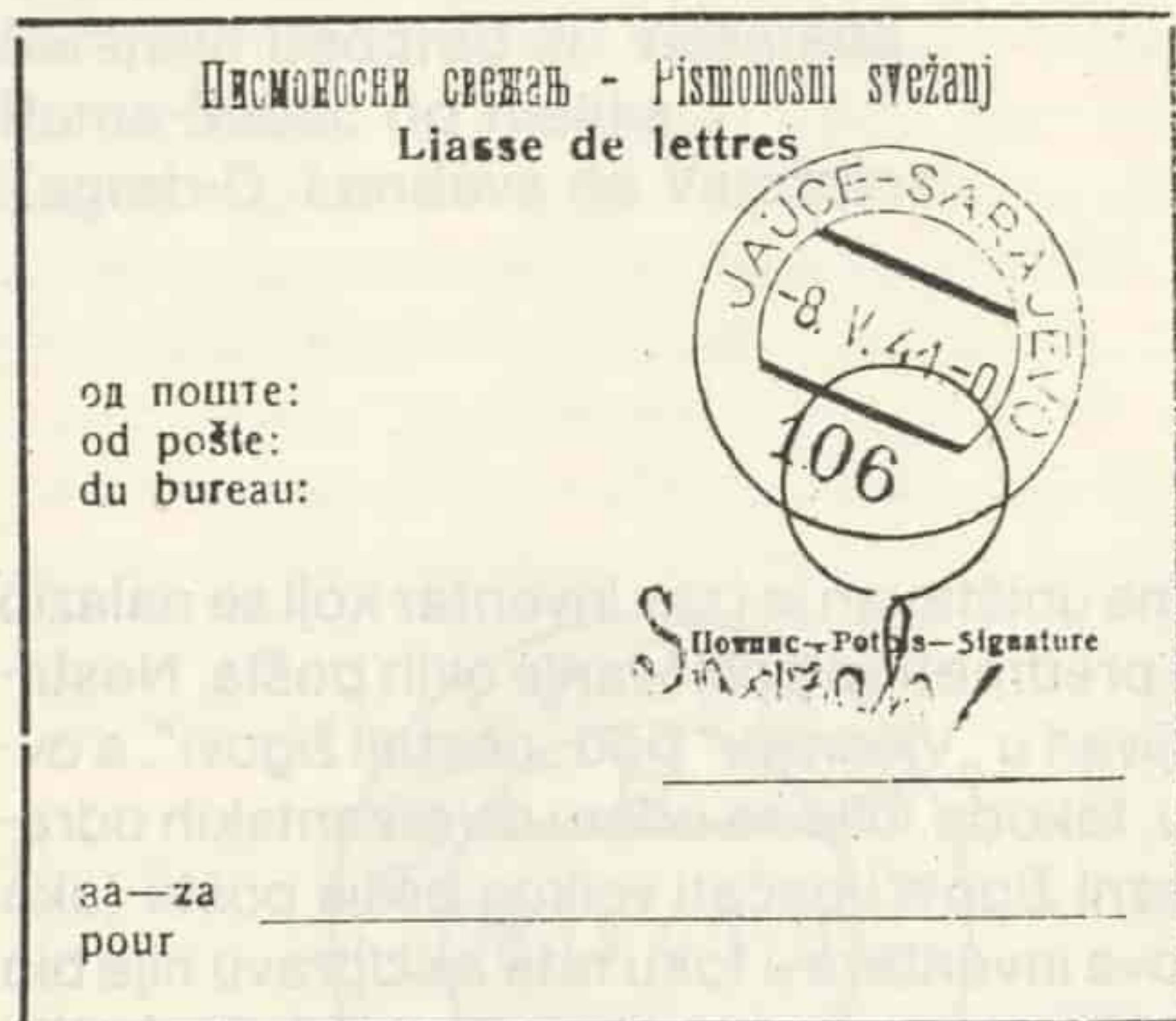
INVENTAR PUTUJUĆIH POŠTA

U toku rata zbog diverzantskih akcija na prugama uništavan je i sav inventar koji se nalazio u vozovima, između ostalog, i svi manipulativni predmeti za poslovanje ovih pošta. Nestanak tih manipulativnih žigova redovno je objavljivao u „Vjesniku“ pod „nestali žigovi“, a ovdje su evidentirani i žigovi mesnih pošta, koje su, takođe, bile na udaru diverzantskih odreda. Na taj način evidentirani su kao „nestali“ razni žigovi i pečati velikog broja pošta (oko 300) od kojih je samo mali broj pronađen. Obnova inventara u toku rata za Upravu nije bio lak posao, zbog uzastopnih gubitaka tih predmeta, pa su gravirani novi, a još teže će biti evidentirati sve žigove koji su bili u upotrebi, a neki neće biti ni evidentirani, a posebno razlike u slovnim oznakama.

Oblici meni poznatih žigova:

1. – Jednokružni (Novi tip-linija Zagreb-Zemun 10 od 22. XI 1941. god. prema podacima I. Hudina iz Zagreba. Međutim, njegovu kopiju nisam dobio na uvid).
2. – Dvokružni sa mostom. Broj pošte uz natpis ili između krugova u donjem delu žiga (sl. kopije 5).
3. – Dvokružni bez donjeg segmenta unutarnjeg kruga, predratni u latinici, upotrebljavan u toku 1941/42. god. sve do dobijanja novih brojeva (sl. kopije 1, 2, 3).
4. – Dvokružni sa produženim unutarnjim krugom ispod mosta (kutijasti prostor za broj) (sl. kopije 4).

POPIS PUTUJUĆIH POŠTA

U popisu putujućih pošta (14) u koloni „nestali žigovi” dao sam pregled izgubljenih žigova u pojedinim linijama, uz navođenje datuma kad je šta izgubljeno. U koloni u kojoj se nalaze oblici žigova, naveo sam meni poznate oblike. U linijama čiji su žigovi meni nepoznati, nalazi se oznaka „be”, bez evidencije. U primedbi se nalaze neki karakteristični podaci iz saobraćaja.

Iz popisa se vidi da se broj linija sa nestalim žigovima u toku 1943. smanjuje, da bi u toku 1944. bio evidentiran samo kod putujuće pošte Ruma-Klenak 50. To ne znači da je saobraćaj bezbedan već da je obustavljen zbog pojačanih diverzantskih akcija, pa je i iz tih razloga smanjen i broj izgubljenog inventara.

Zbog promena voznog reda parobroda Jadranske i Dubrovačke plovidbe, ukinuta je 23. IX 1942. pomorska putujuća pošta Split-Metković 90 (15) koja je 19. V 1943. ponovo uspostavljena Split-Metković 91 (16).

Ovo navodimo jer se u **Vjesniku**, u popisu za 1942/43. godinu nalazi ova pošta pod brojem 90, što znači da je u novom voznom redu za 1943/44, dobila novi broj.

To potvrđuje raniju konstataciju da nov red vožnje nije objavljivao za 1943/44. godinu, ali da je bilo nekih internih izmena u saobraćaju tih pošta.

Sve pošte saobraćale su i obrnutim pravcem. Međutim, u popisu dat je samo polazni pravac.

1. Zagreb-Beograd	10	"	1		Provizorni
2. Zagreb-Beograd	14	"	1	Žig sa „A“, 30. VI 1941.	Provizorni
3. Zagreb-Beograd	40	"	1		Provizorni
4. Zagreb-Zemun	10	"	BE		Prema Hudinu jednokruž.
5. Zagreb-Zemun	14	"	BE		Linija skraćena
6. Zagreb-Zemun	40	"	BE		Linija skraćena
7. Zagreb-Zemun	1	"	BE	Žigovi i pečat 21. XIII 1942.	Linija skraćena
8. Sarajevo-Slavonski Brod	5	"	3		
9. Sarajevo-Brod na Savi	5	"	BE		
10. Sarajevo-Slavonski Brod	15	"	3	Žig sa „C“, 31. X 1941.	
11. Sarajevo-Brod na Savi	31	"	BE		
12. Zagreb-Dugo Selo-Novska	210	"	5		
13. Zagreb-Sisak-Novska	11	"	5		
14. Zagreb-Vinkovci	12	"	BE	Pečat 23. VIII 1941.	
15. Zagreb-Banja Luka	27	"	3		
16. Zagreb-Banja Luka	17	"	BE	Žig i pečat 28. VII 1943.	
17. Zagreb-Split	30	"	3		
18. Zagreb-Split	32	"	3		
19. Zagreb-Split	19	"	BE		
20. Zagreb-Split	20	"	BE	Žig 10. VIII 1942.	
21. Zagreb-Osijek	21	"	3		
22. Zagreb-Osijek	21	"	BE		
23. Zagreb-Osijek	22	"	3	Žig 13. VIII 1942.	
24. Zagreb-Osijek	22	"	BE		
25. Zagreb-Sušak	23	"	3		Provizorni
26. Zagreb-Sušak	24	"	3		Provizorni
27. Zagreb-Plase	23	"	BE		Linija skraćena
28. Zagreb-Plase	23	"	BE		Linija skraćena
29. Zagreb-Plase	24.	"	BE		
29. Zagreb-Plase	24	"	BE		Linija skraćena
30. Zagreb-Plase	24	"	BE		
31. Zagreb-Dol. Lendava	212	"	3		Provizorni
32. Zagreb-Varaždin	212	"	BE		Linija skraćena
33. Zagreb-Varaždin	25	"	BE		Linija skraćena
34. Zagreb-Koprivnica- -Varaždin	26	"	3		Skraćena linija 26 do Čakovca iz 1941.
35. Zagreb-Kopriv.-Varaždin	26	"	BE		
36. Sarajevo-Metković	33	"	BE		Nova linija
37. Sarajevo-Metković	33	"	BE		Nova linija
38. Sarajevo-Dubrovnik	35	"	BE		Nova linija
39. Sarajevo-Dubrovnik	35	"	BE		Nova linija
40. Sarajevo-Jajce	106	"	3	U p.p. 37 izgubljen žig 106, 16. X 1942.	
41. Sarajevo-Jajce	37	"	BE	Žig sa „B“, 18. IX 1942., Žig sa „B“, 6. X 1942., pečat i žig sa „B“, 25. X 1942.	
42. Sarajevo-Višegrad	20	"	BE		Skraćena linija do Beogr.
43. Sarajevo-Višegrad	39	"	BE		Nova linija
44. Osijek-Vinkovci	215	"	3		
45. Osijek-Dalj-Vinkovci	51	"	BE	Pečat 14. X 1942.	
46. Osijek-Gaboš-Vinkovci	53	"	BE		
47. Osijek-Šamac	217	"	3		
48. Osijek-Šamac	55	"	BE	Žigovi 10. IV 1942.	
49. Osijek-Voćin	219	"	5		Stari dvokružni, ćirilica ukonjenja. Provizorni.
50. Osijek-Voćin	57	"	BE		
51. Osijek-D. Miholjac	220	"	3		
52. Osijek-D. Miholjac	59	"	BE	Žig 15. XI 1942.	
53. Sisak-Karlovac	232	"	3		
54. Sisak-Karlovac	32	"	BE	Žig XI 1942.	Fond NDH, VI Institut
55. Bjelovar-Garešnica	234	"	3		
56. Bjelovar-Garešnica	34	"	5	Žig i pečat 11. IX 1942. Ponovo 25. IX 1942.	Evidentiran u 1944.
57. Varaždin-Golubovec	236	"	3		
58. Varaždin-Golubovec	36	"	BE		

59. Koprivnica-Kloštar	238	"	BE	Žig 7. IV 1941.	
60. Koprivnica-Kloštar	38	"	5		
61. Virovitica-Novska	213	"	3		
62. Virovitica-Novska	40	"	5	Žigovi 22. VI 1942.	Evidentiran u 1944.
63. Požega-Slav. N. Kapela	229	"	3		
64. Požega-N. Kapela	42	"	BE		
65. Vinkovci-Županja	228	"	3		
66. Vinkovci-Županja	44	"	BE	Žig 5. XIII 1943.	
67. Vinkovci-Brčko	226	"	3		
68. Vinkovci-Brčko	46	"	BE	Žig 2.X 1943.	
69. Šid-Srijemska Rača	204	"	BE		
70. Šid-Srijemska Rača	48	"	BE	Žigovi i pečati 13. V 1943.	
71. Ruma-Šabac	202	"	2		Provizorni
72. Ruma-Klenak	202	"	BE		Linija skraćena
73. Ruma-Klenak	50	"	BE	Žig i pečat, 25. I 1944.	Linija skraćena
73. Ruma-Klenak	50	"	BE	Žig i pečat, 25. I 1944.	
74. Petrovaradin-Zemun	203	"	BE		Nova linija
75. Petrovaradin-Stara Pazova	52	"	BE		Nova linija
76. Petrovaradin-Beočin	194	"	BE		Nova linija
77. Petrovaradin-Beočin	54	"	BE		Nova linija
78. Bosanski Novi-Bihać	112	"	3		
79. Bosanski Novi-Bihać	60	"	BE	Žigovi 1. II 1943.	Fond NDH, VI Institut
80. Prijedor-Knin	114	"	3	Žig sa „A“, 30. X 1941.	
81. Prijedor-Knin	62	"	BE		
82. Tuzla-Doboj	108	"	4	Žig sa „C“ 17. X 1941.	
83. Tuzla-Doboj	64	"	BE		
84. Foča-Ustiprača	122	"	BE		Nova linija
85. Foča-Ustiprača	66	"	BE		Nova linija
86. Sinj-Split	242	"	BE		
87. Sinj-Split	80	"	BE	Žig i pečat 8. IX 1943.	
88. Metković-Split	308	"	BE		
89. Metković-Split	90	"	BE		
90. Metković-Split	91	"	BE		Ponovo uspostavljena

LITERATURA:

1. Zbornik, VI Institut Jugoslovenske armije, knj. II, Tom II, str. 559–562. Odredbe o kapitulaciji Jugoslavije usvojene 17. IV 1941.
2. VI Institut, Fond NDH, K. 85, F. 11, D. 8.
3. Zbornik, T. XII, knj. 1, str. 322 i 323.
4. Ljubomir Bošnjak, Diverzantska dejstva, Beograd, 1983, str. 149.
5. Isto, str. 155.
6. Isto, str. 170.
8. Isto, str. 317
8. VI Institut, Fond NDH, K. 77, F. 5, D. 48.
9. Isto, K. 77, F. 10, D. 53.
10. Isto, K. 96, F. 11, D. 20
11. Vjesnik pošta, brzojava i brzoglasa, 1941, Naredba br. 393/41.
12. Isto, 1942, Nardba br. 284, Odjel pošte od 23. IV 1942.
13. Isto.
14. Isto, 1942, Pošt. prom. odjel, R. 284, 23. IV 1942.
15. Isto, 1942, 15. X 1942.
16. Isto, 1943, 26. VI 1943.

**ŠTEDNJOM PREKO POŠTE DOPRINOSITE DALJEM RAZVOJU VAŠEG KRAJA I
NAŠE ZEMLJE U CELINI**

J. Peševski

ŽELEZNIČARI-NARODNI HEROJI NA PRIGODNIM KARTAMA I ŽIGOVIMA

Verni revolucionarnim tradicijama, železničari Jugoslavije uvek su bili u prvim borbenim redovima radničke klase. Njihova borba datira još pre Generalnog štrajka 1920. godine, pa i posle njega se nastavlja u Kraljevini Jugoslaviji sve do ustanka naroda i narodnosti Jugoslavije 1941, kada opet popunjavaju prve redove ustanka. Ta njihova borba traje slavno u ratu 1941-1945, zatim u obnovi porušene zemlje do današnjih dana, kada slavimo 40 godina slobode u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

Povodom proslave tridesetpetogodišnjice ustanka i revolucije 1975. godine, Filatelističko društvo „Železničar“ iz Beograda, jedino društvo među železničarima filatelistima Jugoslavije, donelo je odluku da za sve poginule i umrle železničare-narodne heroje izdaju prigodne karte sa fotografijama i kratkim biografijama koje bi se žigosale prigodnim poštanskim žigovima. Tako je te 1975. godine izdato 9 prigodnih karata narodnih heroja, 1979. godine 24, a 1985. godine karte za 5 heroja, dok će se u 1986. godini izdati za poslednja 2 heroja.

Dajemo spisak izdatih prigodnih karata sa naznakom broja izdanja, imena i prezimena heroja, mesta i datuma žigosanja prigodnim žigom:

FDŽ 1/75 Valentin Tine Rožanc (Ljubljana, 15. 4. 1975)

JUGOSLOVENSKE ŽELJEZNICE

NARODNI HEROJ-
ŽELJEZNIČAR

ĐURO PUCAR-STARI
1899 – 1979

Iz redova železničara bilo je na desetine hiljada aktivnih učesnika narodnooslobodilačkog rata. Preko pet hiljada je poginulo, streljano ili nestalo po logorima. Među njima i šezdeset železničara proglašeno je narodnim herojima Jugoslavije od kojih je do danas četrdeset poginulo ili umrlo. Nekoliko stotina su nosioci Spomenice 1941.

FDŽ 2/75 Janko Gredelj (Zagreb, 15. 4. 1975)

FDŽ 3/75 Stjepan Bobinec Šumski (Zagreb, 15. 4. 1975)

FDŽ 4/75 Ahmed Pintul (Sarajevo, 15. 4. 1975)

FDŽ 5/75 Avdo Hodžić (Sarajevo, 15. 4. 1975)

FDŽ 6/75 Omer Maslić (Sarajevo, 15. 4. 1975)

FDŽ 11/85

- FDŽ 7/75 Sveta Mladenović (Beograd, 15. 4. 1975)
FDŽ 8/75 Milosav Vlajić (Beograd, 15. 4. 1975)
FDŽ 9/75 Živan Maričić (Beograd, 15. 4. 1975)
FDŽ 1/77 Jovo Kecman Panin (Drvar, 27. 7. 1977)
FDŽ 2/77 Branko Milutinović Obren (Drvar, 27. 7. 1977)
FDŽ 3/77 Vaso Miskin Crni (Sarajevo, 15. 4. 1977)
FDŽ 4/77 Žarko Papić (Sarajevo, 15. 4. 1977)
FDŽ 5/77 Josip Jovanović (Drvar, 27. 7. 1977)
FDŽ 6/77 Vasa Kelečević (Drvar, 27. 7. 1977)
FDŽ 7/77 Jusuf Džonlić (Sarajevo, 15. 4. 1977)
FDŽ 8/77 Milan Simović (Niš, 7. 7. 1977)
FDŽ 9/77 Ljubo Brešan Fedja (Sarajevo, 15. 4. 1977)
FDŽ 10/77 Vlado Vučinić (Drvar, 27. 7. 1977)
FDŽ 11/77 Mustafa Dovadžija (Sarajevo, 15. 4. 1977)
FDŽ 12/77 Angel Besednjak Don (Ljubljana, 15. 4. 1977)
FDŽ 13/77 Evgen Matejka Pemc (Ljubljana, 15. 4. 1977)
FDŽ 14/77 Antun Blažić (Varaždin, 27. 7. 1977)
FDŽ 15/77 Vjekoslav Klobučar Čort (Varaždin, 27. 7. 1977)
FDŽ 16/77 Stanko Marević Prpić (Zagreb, 15. 4. 1977)
FDŽ 17/77 Ivan Rukavina Siđo (Zagreb, 15. 4. 1977)
FDŽ 18/77 Triva Vitasović Lebarnik (Novi Sad, 15. 4. 1977)
FDŽ 19/77 Ratko Jović (Beograd, 15. 4. 1977)
FDŽ 20/77 Stanko Paunović (Niš, 7. 7. 1977)
FDŽ 21/77 Miodrag-Mija Stanimirović Duško (Niš, 7. 7. 1977)
FDŽ 22/77 Ivan Stefanović Srba (Beograd, 15. 4. 1977)
FDŽ 23/77 Miodrag Čajetinac Čajka (Beograd, 15. 4. 1977)
FDŽ 29/77 Mladen Balorda (Drvar, 27. 7. 1977)
FDŽ 7/85 Tihomir Miloševski (Debar, 13. 7. 1985)
FDŽ 8/85 Ilija Babić (Trebinje, 26. 7. 1985)
FDŽ 9/85 Milutin Luković (Gornji Milanovac, 5. 8. 1985)
FDŽ 11/85 Đuro Pucar Stari (Bosansko Grahovo, 13. 12. 1985)
FDŽ 13/85 Stjepan Debeljak Bil (Ferdinandovac, 20. 12. 1985)
U toku 1986. godine biće izdate još dve prigodne karte za narodne heroje Veljka Aleksića i Spasoja Micića.

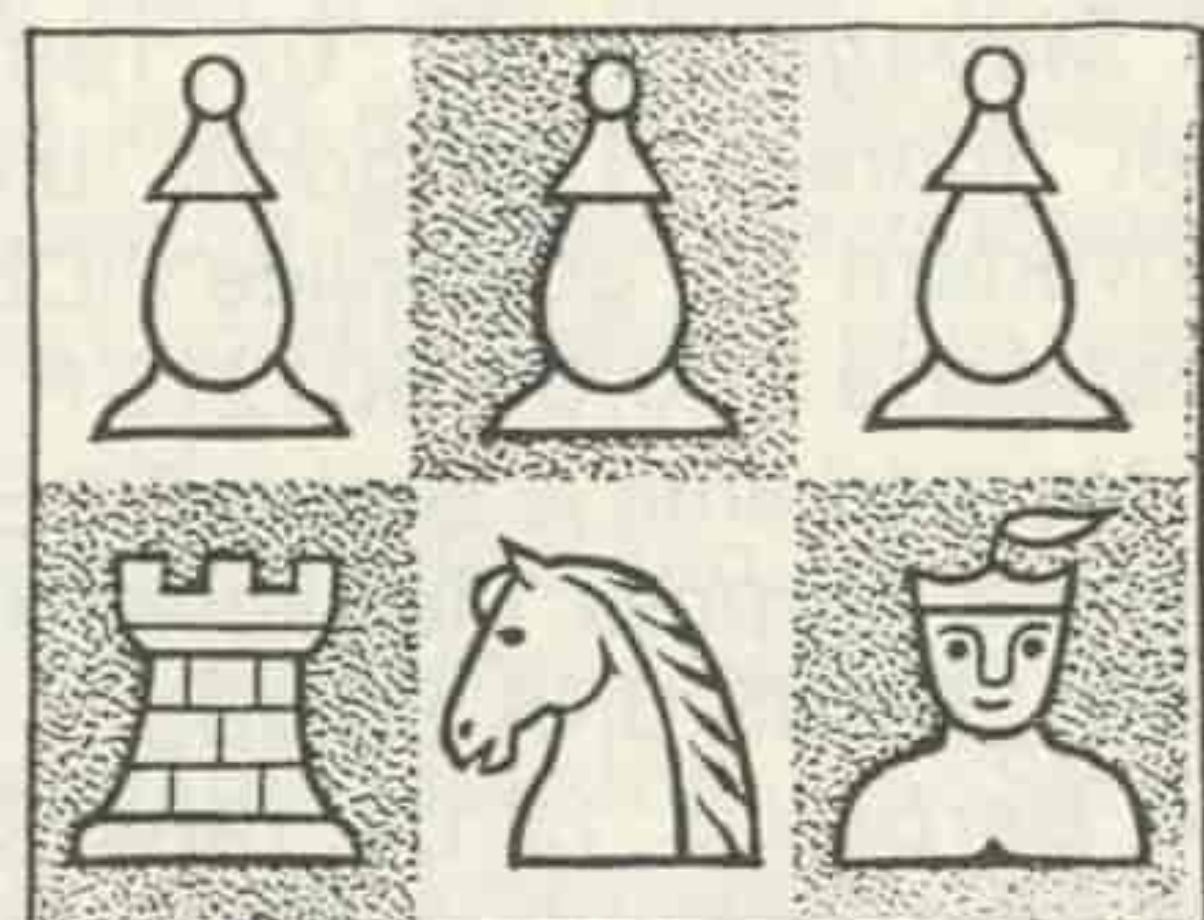

POŠTANSKA ŠTEDIONICA

11000 — Beograd

Prof. dr Dragoslav Đukanović

NOVOSTI IZ ŠAHOVSKE FILATELIJE

Na zahtev većeg broja sakupljača maraka na temu ŠAH, donosimo pregled izdanja poštanskih maraka koje tematski sadrže šahovske motive, a izdate su u periodu 1984. i 1985. godina.

1. *Rumunija*, 20. 02. 1984. Blok sa četiri marke sa šahovskim motivima izdat povodom BALKANIJADE U ŠAHU, održane u Baile – Herculane. Nominala svake marke je 3 leja, tako da je ukupna vrednost bloka 12 leja.

2. *Britanska devičanska ostrva (British Virgin Islands)*, 20. 02. 1984. Serija maraka od četiri vrednosti, sve sa motivima šaha. Izdanje je povodom 60. godina od osnivanja Svetske šahovske federacije (FIDE). Nominala maraka je 10 centa, 35 ct., 75 ct. i 1.00 dolar.

3. *Laos*, 13. 04. 1984. Serija od sedam maraka, serija u tabačiću sa vinjetama i blok. Povod za ovo izdanje je 60. godišnjica FIDE. Nominala maraka je: 0.50, 1, 2, 2, 3, 4 i 8. U tabačiću je šest maraka raspoređenih u dva reda po tri marke a između njih vinjeta po vertikali.

4. *Mauritanija*, 26. 04. 1984. Prigodna marka od 50 um i prigodan blok od 50 um. Marka je deo serije od pet maraka, ali je

samo ona sa šahovskim motivom (šahovske figure). Serija obeležava razne značajne događaje. Na bloku su i likovi nekih velikana šaha (Filidora, Kapablanke, Karpova...). I blok i marka postoje i sečeni.

5. *Republika Gornja Volta*, 21. 05. 1984. Marka i blok sa nominalom od po 600 franka. Na marki i bloku je lik Anatolija Karpova i pozicija iz 32. partije meča na Filipinima u Bagio-Sitiju, 1978. godine. Marka i blok postoje i sečeni.

6. *Paragvaj*, 18. 06. 1984. Tri marke i tabačić sa četiri marke sa nominalom od po 10 Gs i sa četiri vinjete bez oznake vrednosti. Nominala maraka je 5 Gs, 10 Gs i 30 Gs. Ovo izdanje posvećeno je 60. godišnjici FIDE.

7. *Gujana (Guyana)*, 20. 07. 1984. Tri marke s tekstom u vezi sa šahom, iz serije maraka od šest vrednosti. Pretisak je stavljen na marku Mihel broj 556. Tekst pretiska: „Int. Chess Fed. 1924 – 1984” i nova vrednost „25, 75 i 90”.

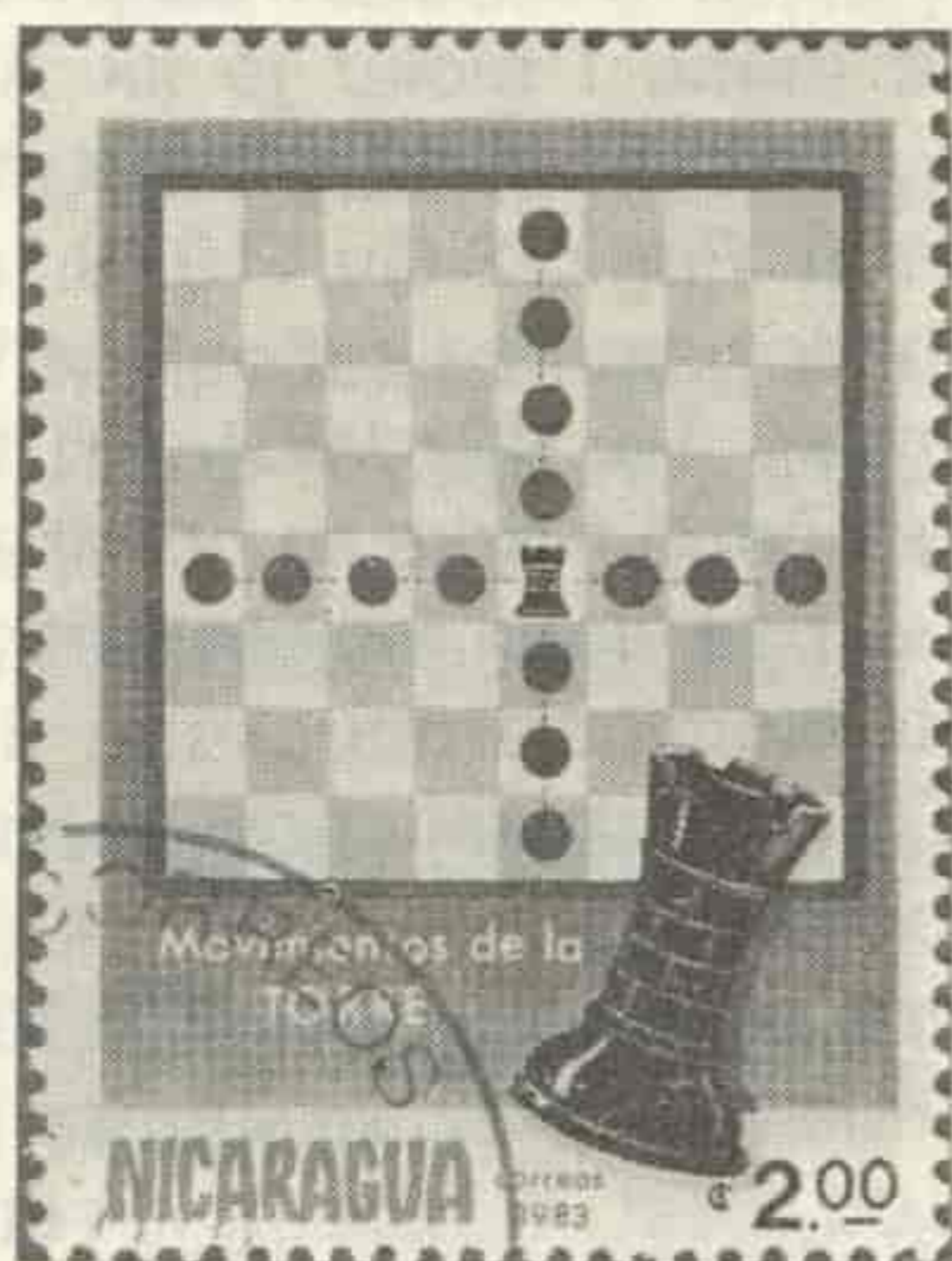
8. *Španija*, 20. 06. 1984. Serija od dve marke. Na marki od 16 pezeta je lik kralja Alfonza X (Alfonzo Mudri). On je autor knjige o šahu sa mnogobrojnim minijaturama o šahu. Knjiga je objavljena pre 700 godina!

9. *Madagaskar*, 27. 07. 1984. Serija od pet maraka i prigodni blok. Izdanje povodom 60. godišnjice FIDE. Nominala maraka je 5, 20, 30, 30 i 215 F, a bloka 400 F. Na markama je simbol FIDE a i likovi Štajnica, Karpova, Mečikove i dr. Na bloku i tekst „GENS UNA SUMUS”

10. *Barbados*, 13. 04. 1984. Serija od četiri marke povodom 60. godišnjice FIDE. Nominala maraka je 25, 45 i 60 c i 2. dolara. Na svim markama su šahovski motivi.

11. *SSSR*, 7. 9. 1984. Serija od dve marke, obe sa šahovskim motivom. Izdate su povodom Svetskog šahovskog prvenstva za muškarce i žene. Nominala obe marke je po 15 kopejki.

12. *Trinidad i Tobago*, 12. 9. 1984. Serija od četiri marke, sve sa šahovskim motivima. Nominala maraka je 50 i 70 centa i 1.50 i 2.00 dolara. Marke su izdate povodom 60. godišnjice FIDE.

13. *Surinam*, 10. 10. 1984. Serija je od pet maraka i blok. Sve su sa šahovskim motivom. Izdate su povodom Meča za naziv svetskog prvaka između Kasparova i Karpova u Moskvi. Nominala maraka je 10, 15, 30, 50, 75 i 90 centa, a u bloku su tri marke (nominala tih maraka je 30, 50 i 75 centa).

14. *Gvineja (Republique de Guinee)*, 20. 08. 1984. Blok u kome je marka sa likom Karpova i šahovske figure. Nominala bloka je 30 s.

15. *Kenija*, 21. 12. 1984. Serija od pet maraka sa šahovskim motivima izdata povodom 60. godišnjice FIDE. Nominala maraka je 70 cts, 2.50, 3.50, 5.00 i 10.00 Sh.

16. *Centralna Afrika*, 22. 12. 1984. Marka i blok sa likom Karpova. Nominala marke i bloka je po 350 Frs.

17. *Džibuti (Djibouti)*, 7. 2. 1985. Marka i blok sa šahovskim motivom od 60 Frs. Marka je izdata povodom Šampionata Rotari između Velike Britanije i SAD, pa je na njoj i Rotari-amblem. Marka postoji u bloku, a i marka i blok su nezupčani.

18. *Paragvaj*, 11. 03. 1985. Blok sa šahovskim motivom i ambblemom Rotari, ali i tekstom „60. godišnjica FIDE”!

19. *Čehoslovačka*, 13. 04. 1985. Marka od 6 kruna sa šahovskim motivom, izdata povodom 60. godišnjice FIDE.

20. *Grenada i Grenadini*, 15. 04. 1985. Serija od četiri marke sa šahovskim motivom samo na jednoj (od 3 dolara). Serija je izdata povodom Međunarodne godine mladih. Uz seriju postoji i blok, ali na njemu nema šahovskog motiva.

21. *Paragvaj*, 1985. Serija od tri marke i blok, sve sa šahovskim motivima. Nominala maraka je 5, 10 i 30 Gs, a bloka 25 Gs. Izdanje povodom Kongresa Svetske šahovske federacije u Austriji.

22. *Austrija*, 20. 08. 1985. Marka od 4 šilinga povodom Kongresa Svetske šahovske federacije u Gracu.

23. *SSSR*, 2. 9. 1985. Marka povodom Meča za prvenstvo sveta u šahu između Karpova i Kasparova. Nominala marke je 10 kopejki.

24. *Švedska*, 12. 10. 1985. Serija od 6 maraka sa različitim igrama za stolom i tablom. Na marki od 3 kruna je šahovska tabla sa figurama. Marka je nezupčana na

vertikalnim stranama i prodaje se iz automata (rolni).

25. Ujedinjeni Arapski Emirati 10. 9. 1985. izdali su seriju od dve marke povodom Omladinskog prvenstva sveta u šahu. Na markama je prikazano šahovsko polje, stilizovane figure skakača i zastave.

U protekloj godini pojavio se i blok EK-VATORIJALNE GVINEJE sa pretiskom „ANATOLIJ KARPOV—SVETSKI PRVAK U ŠAHU 1978“. Pretisak je na ranije izdatom bloku povodom 200. godišnjice osnivanja SAD, na kome Bendžamin Franklin igra

šah sa Lejdi Hau (Lady Howe). Iz iste zemlje potiče još 8 maraka u tabačiću i dve marke velikog formata nezupčane. Prava priroda i poreklo maraka nam nisu poznate.

Izdato je i nekoliko celina kao, na primer, Aerogram u Laosu, pisma i karta sa odštampanom markom i tekstom u SSSR-u i Bugarskoj i dr., pa će kolekcionari ove teme imati pune ruke posla da sve to sakupe, posebno ako skupljaju i kovertu Prvog dana! Nije isključeno da su krajem 1985. izdate još neke marke za koje još ne znamo!?

Janez Plevel

NEŠTO O MAKSIMAFILIJU

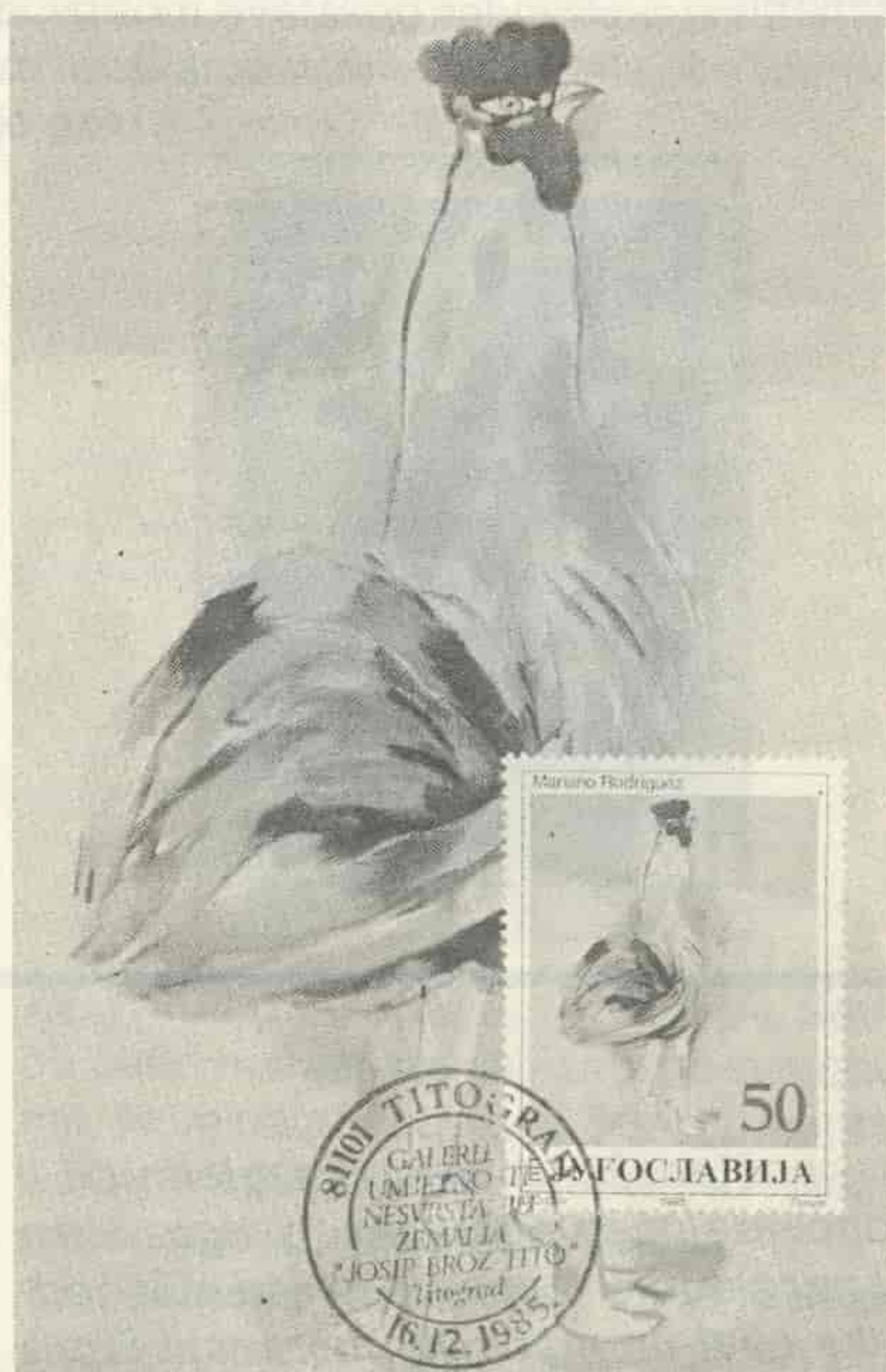
Na međunarodnim izložbama se u poslednje vreme, pored izloženih poštanskih maraka i celina, mogu naći i zbirke sa maksimum-kartama. Međunarodni filatelistički savez (FIP) priznao je maksimum-kartu kao filatelistički objekt i pri ovom Savezu je ustanovljena komisija koja je donela svoj statut i pravila pod kojim uslovima se realizuje maksimum-karta.

Kao što se kod izdanja koverata sa žigom prvog dana (FDC) formiraju tri poštanska elementa: poštanska marka, koverat i poštanski žig, tako se i maksimum-karte sastoje iz tri elemen-

ta: poštanske marke, razglednice i odgovarajućeg poštanskog žiga. Slika na razglednici treba da je što više jednaka slici na marki, a poštanski žig iz onog mesta koje je na marki i razglednici prikazano.

Odmah posle rata, između 1947. i 1948. godine, neki Poljak je predlagao da se umesto naziva „Carte maximum“ prihvati novi naziv „Carte analogique“. Međutim, ovaj naziv nije prihvaćen jer nije potrebna samo analogija među slikama na razglednici i poštanskoj marki, već je vrlo važan i treći element, poštanski žig, koji treba da je u maksimalnoj sintaksi sa slikom na marki i razglednici što znači, da se traži „concordance maximum“ između sva tri elementa. Kod naših zvaničnih mak-

imum-karata koje je izdala Ro „Jugomarka“ smatra se da je ilustrovani prigodni žig, koji se upotrebljava prilikom izdavanja pojedinih prigodnih serija maraka, maksimalno povezan sa markom i kartom. Kod realizovanja maksimum-karata nije nužan žig „prvi dan“, jer statut FIP-e dozvoljava i običan (redovan) poštanski žig, ali samo u ono vreme dok je poštanska marka važeća za frankaturu. Dovoljno je da se upotrebi žig iz pošte onog mesta koje je prikazano na marki i karti.

Što se tiče realizacije maksimum-karata iz reprodukcije slikarskih i vajarskih radova, slika na razglednici treba da je ista kao i na marki. Takođe i za marke sa motivima flore i faune treba naći razglednicu iste vrste životinje ili cveća tako da se latinski naziv sa marke slaže sa nazivom na karti. Ima dosta poštanskih maraka na kojima je prikazano više objekata. U ovom slučaju potrebno je za svaki objekt naći odgovarajuću razglednicu. Lakše je, a možda i interesantnije, realizovanje maksimum-karata od maraka koje imaju samo jedan objekt na slici.

Begović Vojislav

FILA RAPORT

Za tematičare pozorišne umetnosti vest da je u kragujevačkom pozorištu Joakim Vujić, 11. maja prošle godine, izvršena promocija prigodne poštanske marke kojom je obeležena 150-godišnjica teatra Joakim Vujić. U auli Pozorišta bila je otvorena filatelistička izložba posvećena Crvenom barjaku i radničkom samoupravljaju. Istoga dana, na pošti u Kragujevcu, i u samom Pozorištu, za vreme otvaranja izložbe bio je u upotrebi prigodni poštanski žig koji je otiskivan na prigodnim kartama s portretom Joakima Vujića (prema slikaru Dimitriju Avramoviću) kao i na marki, iz čega su nastale maksimum karte. Izdavač karte je Odbor za proslavu sto pedeset godina prvog Sprskog pozorišta.

Kod masovnog koverta sa vrednošću od 6 dinara, prema štampi unutrašnje strane, razlikuju se tri tipa:

- Unutrašnja strana svetloplava, sitan karo,
- Unutrašnja strana svetlosiva, sitni kvadrati obrazuju veće kvadrate, i
- Unutrašnja strana sivo-zelena, sitni kvadrati obrazuju veće kvadrate.

U okviru tih tipova postoje odstupanja u boji štampe poštanskog roga i adresnih linija. Osnovna je crvena boja. O ovome piše i *Briefmarken Welt* u broju od 12. decembra 1985.

Ljubitelji maksimum-karata dobili su u prošloj godini nekoliko veoma uspešnih izdanja. Ovom prilikom želimo da istaknemo izdanja Društva filatelista Novi Sad. Najpre, maksimum-karta s likom narodnog heroja Sonje Marinković. Sledi izdanje dve karte sa markama Evropa-CEPT 1985. i konačno MC 3/85, kojom je obeležena 30-godišnjica Međunarodne dunavske regate (*Tour International De-nubien*).

Registrujemo pojavu marke redovnog izdanja broj 1436 (z. č. 13 1/4 : 12 1/2, tropska guma) na papiru sa sjajnom površinom.

U raznim napisima koji se bave redovnim izdanjima naših maraka, spominju se varijeteti na tzv. kredastom papiru. Nama se čini da se radi o visoko satiniranom (uglačanom) papiru koji deluje kao da je prevučen slojem krede.

Zbog ove osobenosti i predstave o izvesnoj vrednosti, ove marke, se na sastancima filatelista nude po ceni od 750 dinara.

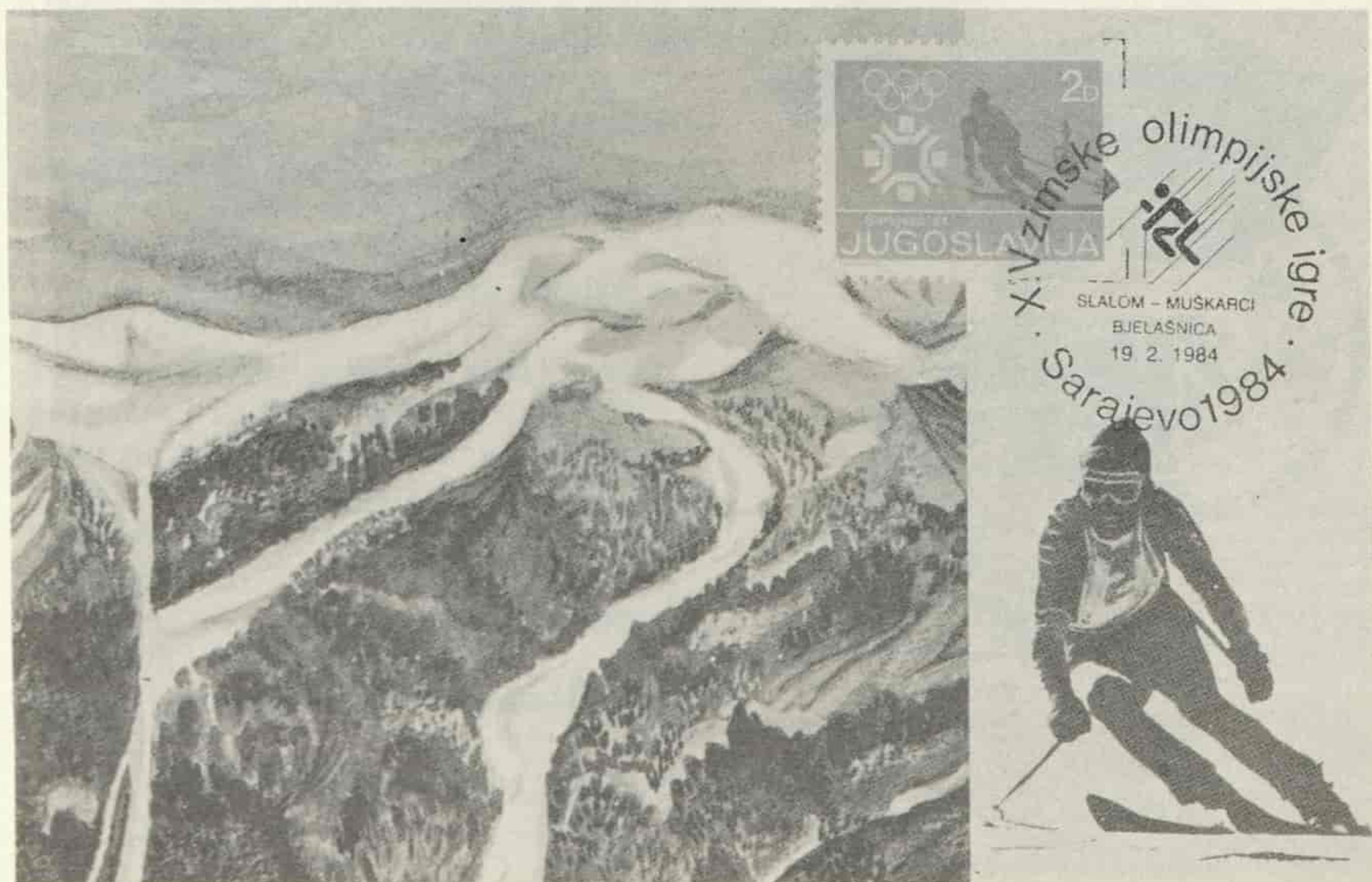
I uz ovu vest, da kažemo i ovo: papir je jedan od osnovnih elemenata marke, pa, prema tome, i jedan od odlučujućih elemenata za klasifikaciju. Kada se radi o papirima na kojima se štampaju domaća izdanja redovnih maraka, mogu se po stepenu glatkosti utvrditi mnoge razlike. Na polovima tih razlika nalaze se:

- rapavi papir. Odlikuje se rapavom površinom koja se lako prepoznaje i pod prstima i po svom izgledu, i
- satinirani papir. Ima sjajnu-glatku površinu. Nastaje glačanjem između kalendara, čime se zatvaraju svi sitniji otvori na površini i uklanja markacija sita i poroznost papira.

Magna karta, mala privatna knjižara i „emocionalna apoteka“, kako stoji u dobrodošlici za izložbu, pružila je u februaru 1986. gostoprimstvo grupi jugoslovenskih *mail art* umetnika.

Upotreba poštanskog materijala u umetničkoj komunikaciji je nesvakidašnji i zanimljiv eksperiment i ima izvesnog dodira sa filatelijom, zbog čega to ovde i spominjemo.

Da je filatelistička tema „Olimpijade“ trajna, kao olimpijski plamen i olimpijski pokret, govori i stalno interesovanje domaćih i stranih filatelista za sva izdanja vezana za XIV zimske olimpijske igre u Sarajevu. Komplet od 25 maksimum-karata (motiv: olimpijski tereni za spust na Bjelašnici) u grafičkoj obradi D. Čudova i komplet od 23 prigodna koverta (olimpijske discipline), opremljeno prigodnim žigovima korišćenim za vreme Olimpijade, može se poručiti kod izdavača. Adresa: Filatelističko društvo „Beograd“, pošt. pregr. 814 – 11000 Beograd.

Upotreba propagandnih poštanskih žigova je oprobano sredstvo informisanja i propagiranja različitih aktuelnih zbivanja, pa je čak i deo turističke propagande. Tako je u svetu.

U nas, tek s vremena na vreme, pojave se na pismima po pravilu loše otisnuti propagandni žigovi, i to je sve. U pitanju je, čini nam se, odnos filatelista prema ovom filatelističkom obliku.

Spomenimo samo neke od najsvežijih kulturnih događaja u Beogradu, koji su prošli filatelistički nezabeleženi. „Trezori Muzeja moskovskog Kremļa“, remek-dela slikarstva iz zbirke „Berlinskog muzeja“ ili „Nosioци nagrade Kolvic“.

Znak Evropskog informacijskog centra za zaštitu prirode upotrebljen je na našim markama prvi put 1970. godine, na prigodnom izdanju „Evropska godina zaštite prirode“, a zatim na svim izdanjima od 1980. do 1986. godine povodom Zaštite čovekove sredine, Zaštite prirode i Evropske zaštite prirode.

Na marki od 5 kopejki, koja je izdata u SSSR povodom obeležavanja 40 godina Federativne Narodne Republike Jugoslavije, prikazana je zgrada Savezne skupštine, grb i zastava SFRJ. Tiraž ovoga izdanja je 2 400 000 primeraka.

red. "Filatelista"

Sremska 6/IV,
p.o.b. 7 02
110 01 Beograd

JUGOSLAVIJA

Югославия

* * *

Prilika da se utroše zalihe redovnih izdanja maraka čija je frankaturna vrednost isuviše niska ili ne odgovara tekućim tarifama poštanskih usluga, iskorišćena je krajem minule godine pretiskivanjem novih vrednosti. Tako je Pošta uspela da odgovori povećanim obavezama u vremenu slanja novogodišnjih čestitki i, uopšte, situacija posle učestalih promena poštanskih tarifa.

Naklonost domaćih filatelista prema redovnim izdanjima maraka sa motivima turističkih mesta izdržala je proveru i kod decembarskih pomoćnih izdanja. Naravno, traže se razlike i pokušava se da utvrdi šta je u svemu tome „normalno”. Tako je ovo područje obogaćeno novim primercima, čiji je broj uvećan razlikama u zupčanju, papiru i gumi.

* * *

Marka R. I. „Turistički motivi” broj 1528, 1,50 din. crvena (Bihać) u varijanti z. č. 13 1/4 : 12 1/2 najskuplja je među redovnim izdanjima maraka na ovu temu. Njena trenutna cena je oko 3000 dinara.

* * *

Krajem 1985. godine pušteno je u saobraćaj više vrednosti maraka sa pretiscima nove vrednosti. Kao kod osnovnog izdanja, i ovde registrujemo različite vrednosti zupčanja:

- 2 din. na 0,05 din. narandžasta (Kruševo) z. č. 13 1/4 i 13 1/4 : 12 1/2
- 1 din. na 0,25 din. crveno-jorg. (Budva) z. č. 13 1/4
- 3 din. na 0,35 din. smeđe-crvena (Omiš) z. č. 13 1/4 i 13 1/4 : 12 1/2
- 4 din. na 5,60 din. sivo-zelena (Travnik) z. č. 13 1/4 i 13 1/4 : 12 1/2
- 8 din. na 6 din. crveno-smeđa (Kikinda) z. č. 13 1/4 i 13 1/4 : 12 1/2
- 20 din. na 26 din. tamnoplava (Korčula) z. č. 13 1/4 i 13 1/4 : 12 1/2
- 50 din. na 16,50 din. tamnoplava (Ohrid) z. č. 13 1/4
- 70 din. na 38 din. karmin-crvena (Maribor) z. č. 13 1/4

* * *

Povodom X kongresa Saveza udruženja boraca NOR-a Jugoslavije koji će biti održan od 9. do 10. juna u Beogradu, pripremljen je prigodni koverat, a na dan početka Kongresa, na pošti 11101 Beograd, biće u upotrebi i prigodan poštanski žig.

X KONGRES SAVEZA
UDRUŽENJA BORACA
NOR JUGOSLAVIJE
Beograd 9-10. 6. 1986

»S POŠTOVANJEM TITU«

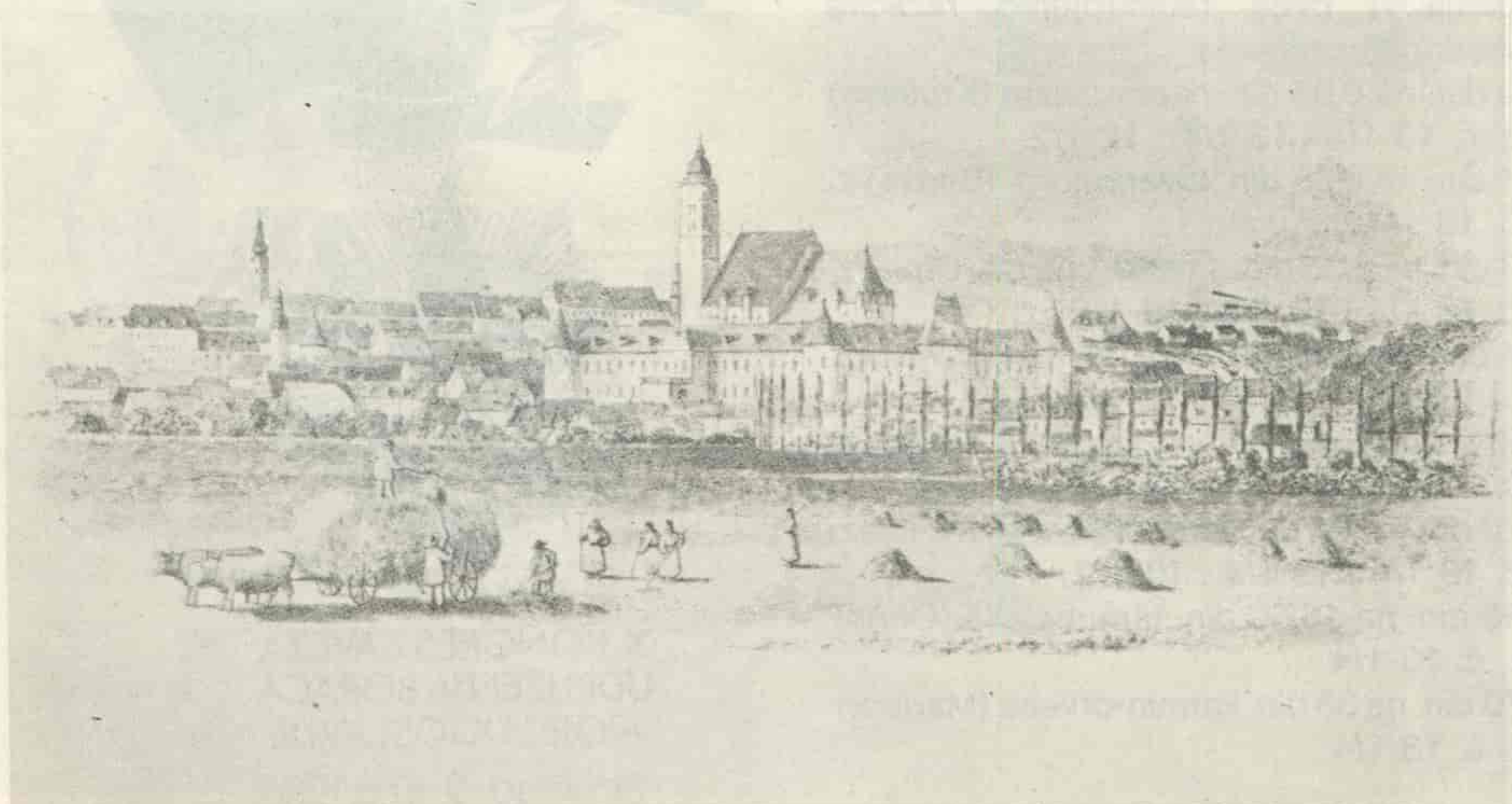
Od 21. marta do 21. juna 1986. godine u Muzejskom prostoru na Jezuitskom trgu 4 u Zagrebu, otvorena je izložba »S poštovanjem Titu«, ostvarena saradnjom Muzejskog prostora i Memorijalnog centra »Josip Broz Tito« iz Beograda.

Na izložbi je predstavljen izbor umetničkih i istorijski najznačajnijih izložaka iz zbirki Memorijalnog centra »Josip Broz Tito«, koji uključuje: Rezidenciju, Lovačku kuću, Bilijarnicu, Spomen-zbirku, Muzej »25 maj«, Muzej »4. jul«, kao i druge prostore gde je Josip Broz Tito živeo i povremeno boravio – rezidenciju na otoku Vangi, Belu vilu na Brionima, Vilu »Zagorje«, Kumrovec.

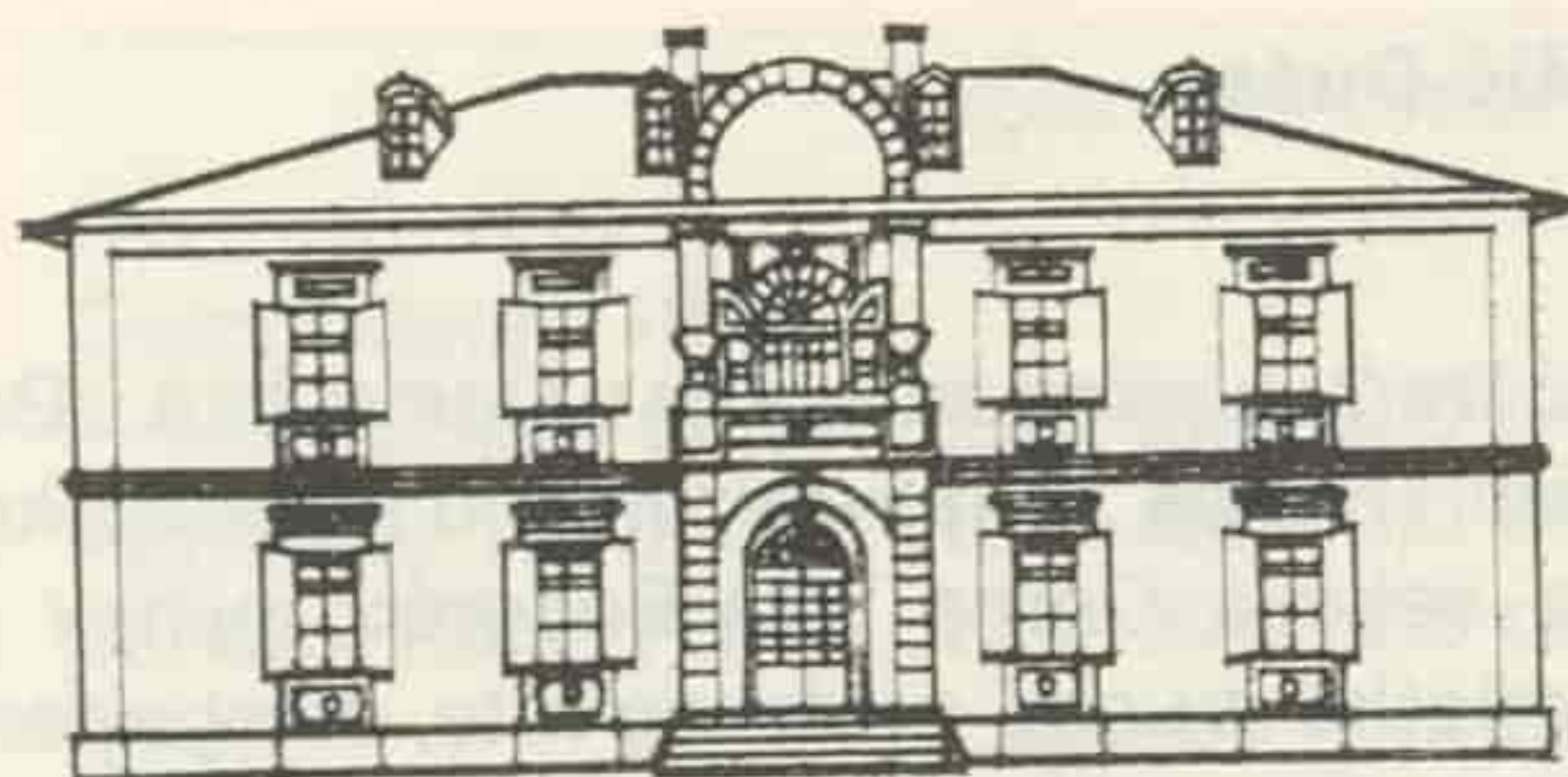
Arhivski dokumenti i fotografije, lični predmeti, odlikovanja, povelje i štafete predstaviće neposredno istorijski lik Tita, njegov život i delo. Raznovrsnost i širina sadržaja umetničkih i kulturno-istorijskih zbirki je prezentovana arheološkim predmetima drevnih kultura Sredozemlja, zbirkom primenjene umetnosti (metal, staklo, porculan, tekstil), starim oružjem visoke zanatske i umetničke kvalitete, etnološkim materijalom koji odražava bogatstvo i raznolikost narodne umetnosti Jugoslavije, zbirkom slikarstva koja uz vredne primere starih majstora pruža uvid u jugoslavensko moderno slikarstvo, skulpturu, crtež, grafiku i naivnu umetnost, **te izuzetno vrednom filatelističkom i numizmatičkom zbirkom.** Izbor filatelističkog materijala izvršio je beogradski filatelista Reljin Jovan.

U postavku izložbe biće uvršten i odabir iz velike zbirke dečjeg crteža čije će izlaganje biti povezano uz delovanje Male likovne radionice Muzejskog prostora.

Ovi kulturno-istorijski i umetnički vredni spomenici odraz su veličine ličnosti Josipa Broza Tita kojem su bili namenjeni i darivani, a njegovom željom da budu ostavljeni narodu postali su deo kulturne baštine naših naroda i narodnosti.

**FILATELISTIČKA
PREMIJERA U
TITOGRADU**

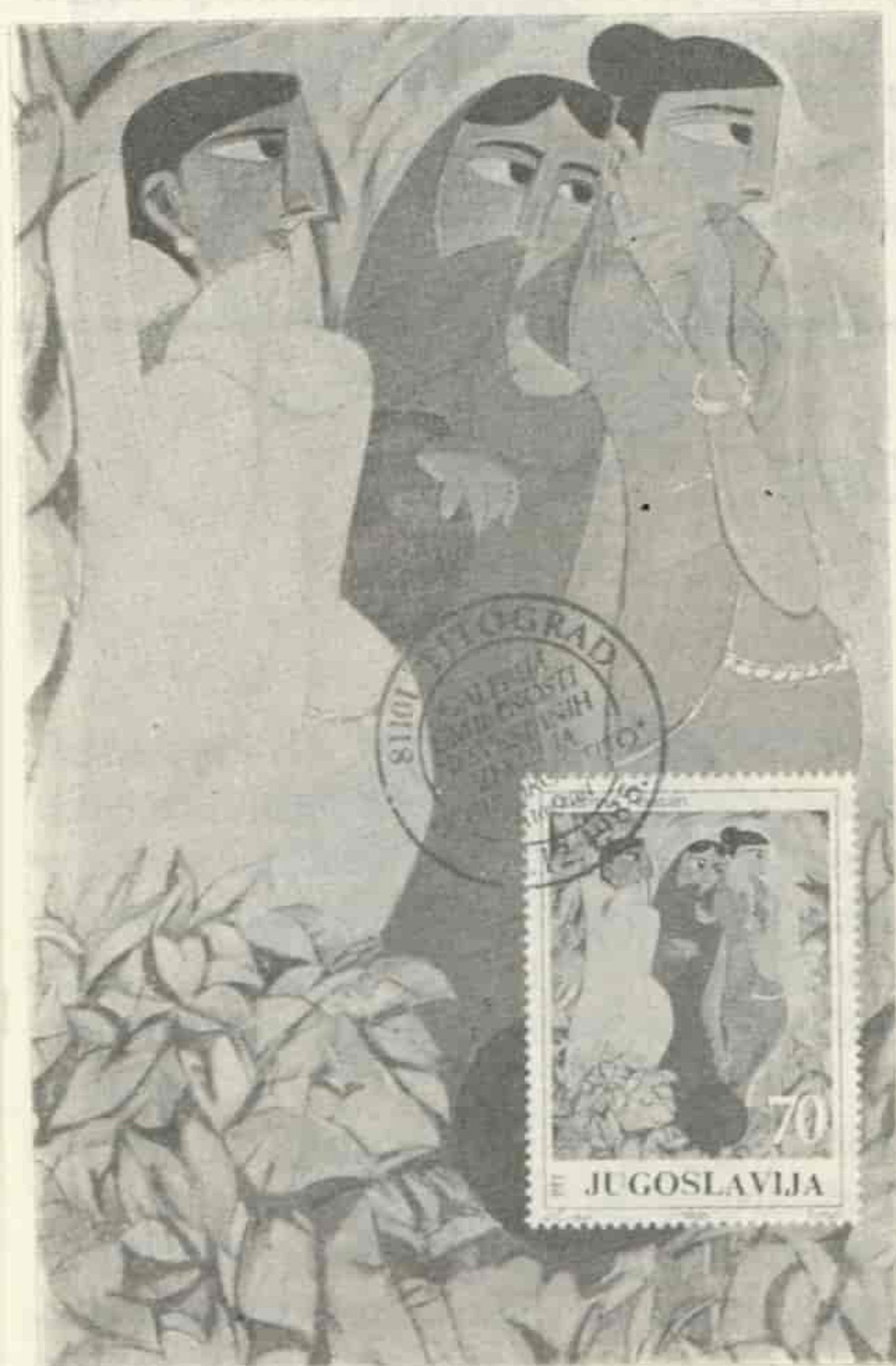
*GALERIJA UMJETNOSTI
NESVRSTANIH ZEMALJA
"JOSIP BROZ TITO"
Titograd*

U Galeriji umjetnosti nesvrstanih zemalja „Josip Broz Tito“ u Titogradu, predstavljeno je 16. decembra 1985. godine izdanje poštanskih maraka Jugoslavije na kojem su reprodukovane slike i eksponati iz stalne postavke Galerije i otvorena filatelistička izložba „U susret dvadesetpetogodišnjici nesvrstanih“.

Izložbu čine filatelistički eksponati iz zbirki Milutina Simića, Jovana Reljina i Vojislava Begovića, i predstavlja do sada najcelovitiji izbor tog materijala s potrebnom obradom i hronologijom.

Povodom ove izložbe, pripremljena je i prigodna publikacija, prigodan koverat i komplet maksimum karata, a na dan otvaranja, 16. decembra 1985., korišćen je prigodan poštanski žig.

Izložba je otvorena do kraja januara 1986. godine.

Mišić Dušan

Već treću godinu zaredom u Domu JNA u Beogradu izlažu najistaknutiji jugoslovenski filatelisti. Izložba „Četiri decenije u slobodi” koju je priredilo filatelističko društvo „Banjica”, kao sekcija Doma JNA-Beograd, njihov je doprinos obeležavanju 40-godišnjice od završetka drugog svetskog rata, oslobođenja Jugoslavije, pobeđe nad fašizmom i proglašenja Republike. Preko dve hiljade prispelih izložbenih listova, govori o stalnom interesovanju jugoslovenskih filatelista usmerenom na istraživanje filatelističkog materijala stvaranog u našem najdužem periodu slobode i mira. Deo toga materijala, koji je obuhvaćen ovom postavkom izložbe, na angažovan način govori o posleratnom periodu naše zemlje, podseća na pređeni put i veliku borbu za izgradnju socijalističkog samoupravnog društva i postignute uspehe u svim oblastima života i rada.

U filateliji, poštanske vrednosnice gube svojstvo prolaznog i potrošenog koje stiču upotrebom u poštanskom prometu, i služe ne samo da izraze ili interpretiraju datu stvarnost, već i da stvore iskustvo i humanost putem svoga vlastitog stvaranja.

Obnova ratom opustošene zemlje, elektrifikacija, industrijalizacija, izgradnja železničkih pruga i puteva, modernizacija poljoprivrede i urbanizacija zemlje, podizanje opšte zdravstvene i socijalne zaštite stanovništava, širenje pismenosti, podizanje škola i univerziteta, obeležavanje događaja i ličnosti iz našeg NOB-a, prisustvo Jugoslavije na međunarodnom planu i drugo, teme su i motivi prisutni i prepoznatljiviji na mnogim prigodnim filatelističkim dokumentima.

Svi ti značajni rezultati koje smo ostvarili u ovih 40 godina slobode i mira, u ukupnom društvenom, ekonomskom i kulturnom razvoju, zabeleženi su i na poštanskim markama, kartama, žigovima i drugim poštansko-filatelističkim dokumentima.

Pojedine teme doživele su potpuniju obradu na izložbama u prethodnom periodu, u izložbenim katalogima i stručnim filatelističkim publikacijama.

Ove izložbe uspele su da pokrenu filateliste na prikupljanje i istraživanje obimnog materijala i kroz taj oblik da zainteresuju veoma širok krug, naročito mladih ljudi da se u svom slobodnom vremenu bave ovom društveno korisnom i kulturnom aktivnošću.

Održavanje izložbe „Četiri decenije u slobodi” bilo je moguće uz pomoć mnogih filatelista iz cele zemlje, PTT Muzeja, ZJPTT i Radne organizacije „Jugomarka”.

FILA RAPORT

Sa motivima kao na ovogodišnjem prigodnom izdanju maraka „Evropska zaštita prirode”, izdat je komplet (dve) maksimum karata. Na nešto većem formatu od uobičajenog, predstavljen je kanjon reke Tare, prema likovnom rešenju akademskog slikara R. Bojanića. Izdavač karata je Nacionalni park Durmitor-Žabljak. Na dan izlaska maraka, 3. marta, u pošti 84220 Žabljak korišćen je prigodan poštanski žig sa nepokretnim datumom.

U Beogradu je od 4. do 15. marta održan Dvadeseti međunarodni turnir šahistkinja posvećen međunarodnom Danu žena – Osmom martu. Ovaj tradicionalni šahovski događaj obeležen je izlaskom prigodne karte sa prigodnim poštanskim žigom.

* * *

Dvadeset godina Šahovskog informatora obeleženo je među filatelista izlaskom prigodne karte i upotrebom prigodnog poštanskog žiga u pošti 11101 Beograd, 15. marta 1986. godine.

Rešenjem ZJPTT 14. novembra 1985. godine puštena je u prodaju poštanska vrednosnica-koverat sa odštampanom markom od 10 dinara. Istoga dana puštena je u prodaju poštanska vrednosnica-dopisnica sa odštampanom markom od 8 dinara.

Uz vest o novim jugoslovenskim celinama, donosimo pregled kretanja tarifa za dopisnice i pisma prve stope težine u unutrašnjm saobraćaju, od kraja drugog svetskog rata da danas.

Dopisnica Pismo

Oslobođenje 1944.

– okupacijski dinar	5,00 din.	10,0 din.
April/maj 1945. DFJ	1,00 din.	2,0 din.
Januar 1946. FNRJ	1,50 din.	2,5 din.
1948.	1,50 din.	3,0 din.
1951.	10,00 din.	15,0 din.
1. IV 1959.	15,00 din.	20,0 din.
1961.	15,00 din.	25,0 din.

Promena kursa: 100 starih din. = 1 novi din.

15. IV 1968.	0,30 dinara	0,50 dinara
23. VI 1972.	0,50 dinara	0,80 dinara
1. VIII 1974.	0,80 dinara	1,20 dinara
7. VIII 1976.	1,00 dinara	1,50 dinara
1978.	1,50 dinara	2,00 dinara
1980.	2,00 dinara	2,50 dinara
9. III 1982.	2,50 dinara	3,50 dinara
15. XI 1982.		4,00 dinara
26. X 1983.	4,00 dinara	
11. XI 1983.		5,00 dinara
1. XI 1983.	5,00 dinara	6,00 dinara
14. XI 1985.	8,00 dinara	10,00 dinara

U nedelji borbe protiv raka, od 1. do 8. marta 1986. u SR Makedoniji, na sve pošiljke pisama u domaćem saobraćaju lepljena je dodatna marka u korist Fonda za borbu protiv raka.

Zupčanje ove marke je nepravilno i ima vrednost 10. Doplatna vrednost marke je 2 dinara.

U Nedelji solidarnosti (od 1. do 7. VI 1985) na pošiljke pisama u domaćem saobraćaju nalepljivana je doplatna marka Nedelje solidarnosti. U celoj zemlji vrednost doplatne marke bila je 3 dinara, izuzimajući Crnu Goru gde je korišćena doplatna marka od 2,50 dinara. Pokazalo se da je tiraž ove marke (od 2,50 din) nešto manji (nezvanično se govori o 100 000 primeraka) što je, sigurno, uticalo na njenu cenu koja je trenutno 30 dinara.

* * *

Povodom takmičenja u Evropskom kupu koje je održano na olimpijskoj skakaonici na Vlašiću, tamošnje filatelističko društvo izradilo je prigodan koverat i poštanski žig koji je bio u upotrebi u pošti 72270 Travnik, 23. 2. 1986. na dan otvaranja takmičenja.

* * *

Osnivanje sekcije za maksimafiliju i pojava prvog broja BILTENA, sve u okviru FD „Kosmos” iz Zemuna, svakako je veliki podsticaj za razvoj maksimafilije u Jugoslaviji. Pokretači ove aktivnosti su istaknuti članovi ovog društva i već afirmisani izlagači na izložbama maksimafilije.

* * *

Na marki od 1 forinte iz niza od sedam vrednosti mađarskog izdanja „Mostovi na Dunavu”, prikazan je most na Dunavu kod Novog Sada i detalj grada Novog Sada. Na Bloku, čija je vrednost 20 forinti, ucrtan je tok Dunava i označen Novi Sad.

* * *

Na pošti 41000 Zagreb, tokom decembra 1985, korišćen je propagandni mašinski žig „Zagreb Univerzijada '87 Jugoslavia”.

ДОПИСНИЦА-ДОПИСНИЦА
ПОШТЕНСКА КАРТИЧКА

IN MEMORIAM

DEJAN TUBINOVIĆ (1912–1985)

Krajem jeseni 1985. godine otišao je zauvek iz života i naših redova Dejan Tubinović, naš poznati filatelistički stručnjak, čovek čiji su profesija i hobi bili filatelija. Dejan završava studije prava i u godinama kada je trebalo da krene u samostalan život, mora pred ustaškim terorom i genocidom, pod dramatičnim uslovima da napusti Sarajevo i potraži spas u izbeglištvu u okupiranoj Srbiji i u Beogradu. Borba za održanje života u teškim danima okupacije uputila je mladog Tubinovića na put trgovine u filateliji.

U oslobođenoj zemlji Ministarstvu pošta postao je potreban, sposoban i kvalifikovan poznavalac filatelije, jer je zemlji u godinama teške krize i blokade trebalo doneti i sa filatelističkog polja devize. To je ona decenija u posleratnom periodu u kojoj počinje pedesetih godina da buja filatelistički život u zemlji i koja ima, ako ne najlepše, ali sigurno i najatraktivnije i najcenjenije poštanske marke.

Godinama je uređivao filatelističku rubriku u beogradskoj „Politici”.

Dejan nikada nije zaboravljao da je filatelista. Bio je izlagač uvek zapaženih ekspozicija. Poznavali su ga kao strogog člana žirija, ali kao objektivnog i pravednog. Sigurno mu je najznačajnija uloga bila u organizovanju filatelističke nacionalne izložbe u Beogradu 1966. godine, posvećene stogodišnjici **prve nacionalne marke u Jugoslaviji – Srpske marke**. Ne treba zanemariti njegovu saradnju sa stranim izdavačima kataloga, posebno sa svetski čuvenim Mihelovim i Cum Štajnovim.

dr Branislav Novaković

Interesuju me samo poništene marke sledeće teme: Evropa–Cept, šah, ličnosti i umetnost celoga sveta. U razmenu nudim preko 2.000 poništenih maraka Španije, Italije, Portugala, Finske, Francuske i Nemačke. Korespondencija na engleskom, francuskom, italijanskom, nemačkom i španskom jeziku. Jose Bermejo, Matia, 34, 20008 San Sebastijan, Španija.

„LINDNER”, album za **nežigosane** marke HOLANDIJE, u koricama sa 133 lista (do 1983. godine) i „LOJHTURM”, album za **žigosane** marke Holandije u koricama sa 176 listova, nudim VRLO POVOLJNO. Dr D. Đukanović, Đušina 9, Beograd.

Sakupljači reklamnih poštanskih žigova („flamova”, „plamenaca”) javite mi se radi razmene i informacija. Dr D. Đukanović, 11000 Beograd, Đušina 9.

Nudim u razmenu čiste i poništene marke Bugarske, DDR-a, ČSSR i SSSR-a, za čiste i poništene marke Jugoslavije. Plamen Vasilev Penčev, Bl. „Ivan Krstev” - II, VhA, et.1,ap.1,7005 Ruse, N. R. Bugarska.

Tražim putovale FDC na temu bezbednost i saradnja u Evropi (KEBS) po katalogu Michel No: 1617-1618, 1692-1693, 1857-1858 i novosti. Dipl. Ing. Georgi N. Bučakov, ul. Tulča No 11, p. k. 24, 7004 Ruse, Bugarska.

Tražim čiste marke Jugoslavije, FDC, specijalne žigove na temu sport–olimpijade, fauna, flora, reprodukcije i umetnost i Crveni krst. Nudim isti materijal Rumunije, SSSR-a. Baza katalozi Ivert, Michel, Zumštejn. Sandu Marian, Str. Patriotilor No 1, Bl. PM. 16 Sc. B. Ap. 45, 74594 Bucuresti 3, Romania.

MALI OGLASI

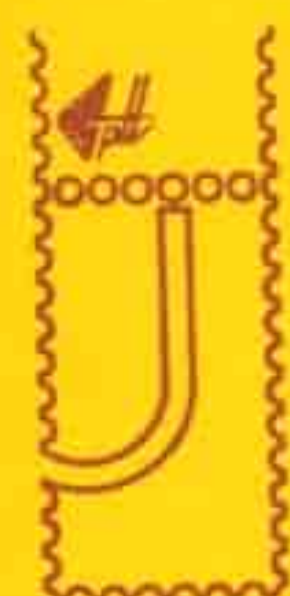
Tražim partnere za razmenu maraka iz Jugoslavije, zemljama zapadne Evrope i drugih zemalji sveta na temu: umetnost, fauna, Evropa–CEPT, kraljevske posete – čiste; umetnost, fauna Paragvaja, arabijskih i afričkih zemalja (serija i blok) – čiste i poništene. Korespondencija na ruskom i engleskom jeziku. Jurčenko A., Milicionnaja 14. 286018 - Vinnica, SSSR.

Tražim partnere za razmenu maraka iz Jugoslavije, zemljama zapadne Evrope i drugih zemalja sveta na temu: umetnost, fauna, Evropa–CEPT, kraljevske posete – čiste; umetnost, fauna Paragvaja, arabijskih i afričkih zemalja (serija i blok) – čiste i poništene. Korespondencija na ruskom i engleskom jeziku. Jurčenko A., Milicionnaja 14. 286018 - Vinnica, SSSR.

Tražim partnera iz Jugoslavije za razmenu maraka. Korespondencija na : francuskom, nemačkom, engleskom i ruskom jeziku. Ing. Sergiu Didilescu, Str. Armeana Nr. 1, Tr. 3, Et. I, Ap. 3,6600 Iasi, Rumanien.

Tražim partnera za razmenu maraka. Korespondencija na: francuskom, nemačkom i mađarskom. Chiru Stefan, Str. Atelierului, bl. 6, sc. H, Ap. 39, Jud. Hunedoara, 2625 - Simeria, R. S. Romania.

Interesuju me marke na temu Avijacija–razglednice–avioni–cepelini. Vytautas Štukenas, Šaltkalviu 44-41, 232038 Vilnius, Lithuania, SSSR.

РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
ЗА ПРОИЗВОДЊУ И ПРОМЕТ
ПОШТАНСКИХ МАРАКА
ЈУГОМАРКА
СА ПОТПУНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

ПАЛМОТИЋЕВА 2 — БЕОГРАД
ПОШТ. ПРЕГР. 990

ТЕЛЕГРАМ, ЈУГОМАРКА — ЈУГОСЛАВИЈА
ТЕЛЕКС БР. 11421 ЈУГЕНТЕЛ

ПРОГРАМ ИЗДАВАЊА ПРИГОДНИХ ПОШТАНСКИХ МАРАКА У 1986. ГОДИНИ

Редни број	Датум издања	Издање	Број марака	Шалт. табак	Номинала	Приг. ков.	Макс. карта
1.	25. II	40-год. Ауто-мото савеза Југославије	2	25	80.—	1	2
2.	3. III	Европска заштита природе	2	9	250.—	1	
3.	15. III	800-годишњица манастира Студеница	1	25	10.—	1	1
4.	5. IV	Светско првенство у фудбалу — Мексико 1986.	2	8	220.—	1	
5.	12. IV	Климент Охридски	1	25	10.—	1	
6.	28. IV	Европа ЦЕРТ	2	9	300.—	1	
7.	7. V	Европски сениорски џудо шампионат за мушкарце	1	25	70.—	1	
8.	23. V	Европско првенство у једрењу за класу Летећи Холандез	2— блок	8	230.—	2	
9.	24. V	Јосип Броз Тито	1	25	10.—	1	
10.	26. V	Фауна	4	9	180.—	1	
11.	VI	XIII конгрес СКЈ	2— блок	25	130.—	2	
12.	12. VI	Музејски експонати	4	25	180.—	1	
13.	28. VI	400-годишњица смрти Приможа Трубара	1	25	10.—	1	1
14.	16. VII	125-годишњица Српског народног позоришта у Новом Саду и 30-годишњица Стеријиног позорја	1	25	10.—	1	
15.	10. IX	Руговска игра	1	25	10.—	1	1
16.	22. IX	Универзитетске спортске игре у Загребу 1987.	4	25	180.—	1	
17.	2. X	Радост Европе	2	9	250.—	1	
18.	X	55. заседање Генералне скупштине ИНТЕРПОЛ-а	1	25	100.—	1	
19.	22. X	50-годишњица Интернационалних бригада	1	25	10.—	1	
20.	1. XI	100-годишњица Српске академије наука и уметности	1	25	10.—	1	
21.	20. XI	Међународна година мира	1	25	70.—	1	
22.	10. XII	Уметност	5	25	250.—	2	
			42— 2 блока		2,570.—		

— Редовне поштанске марке штампаће се према потреби.

— У току реализације овог Програма могуће су измене и допуне.

НАПОМЕНА:

Номинале у програму издавања пригодних поштанских марака у 1986. години су подложне променама и зависне од тарифе за поштанске услуге прве стопе тежине писма и дописнице за земљу и иностранство.